

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W KLUCZBORKU**

**RAPORT Z DZIAŁAŃ
PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ
W ZAKRESIE ZDROWIA PUBLICZNEGO
ZA 2025 R.
POWIAT KLUCZBORSKI**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	4- 15
II. Monitoring jakości wody	16- 24
III. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	24 - 25
IV. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	25- 28
V. Stan sanitarny środowiska pracy i nadzór nad chemikaliami.....	28- 33
VI. Stan sanitarny w szkołach i innych placówkach oświatowo- wychowawczych.....	33-36
VII. Działalność oświatowo-zdrowotna	36-39
VIII. Zapobiegawczy nadzór sanitarny	39-42

WSTĘP

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ochrona zdrowia ludzi przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Zadania realizowane są poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, wykonywanie badań laboratoryjnych i pomiarów, prowadzenie działań przeciwepidemicznych oraz oświatowo-zdrowotnych.

W 2025 roku realizowano statutowe zadania, w tym m.in. nadzorowano i monitorowano:

- sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych i zakażeń,
- jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- jakość wody w pływalniach, basenach i kąpielisku,
- bezpieczeństwo żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- środowisko pracy, w których występowały czynniki szkodliwe i uciążliwe dla zdrowia,
- wprowadzanie do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, produktów biobójczych oraz kosmetyków,
- stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnościowych, podmiotów leczniczych, placówek nauczania i wychowania, obiektów turystyczno-wypoczynkowych i innych obiektów użyteczności publicznej.

Prowadzono akcje edukacyjne i informacyjne dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców powiatu kluczborskiego. W programach edukacyjnych oraz innych działaniach profilaktycznych i prozdrowotnych wzięło udział ponad 8 tys. osób.

Ponadto podejmowano zadania akcyjne, interwencyjne oraz wynikające z bieżącej sytuacji epidemicznej.

Na terenie powiatu kluczborskiego, w 2025 r. przeprowadzono łącznie 1075 kontroli, wizytacji i dochodzeń epidemiologicznych, w tym 810 kontroli i wizytacji oraz 265 dochodzeń epidemiologicznych w sprawach chorób zakaźnych (w 2024 r. przeprowadzono 778 kontroli i wizytacji oraz 428 dochodzeń epidemiologicznych).

Wydano 172 decyzje administracyjne (w 2024 r. - 229). Wystawiono 249 postanowień (w 2024 r. - 157). Nałożono 19 mandatów na kwotę 5 100,00 zł (w 2024 r. - 16 mandatów na kwotę 4 500,00 zł).

W zakresie urzędowej kontroli żywności do badań laboratoryjnych pobrano 205 próbek środków spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością (w 2024 r. - 235). Przeprowadzono 120 kontroli granicznych - w ramach eksportu środków spożywczych

W ramach monitoringu jakości wody pobrano 451 próbek (w 2024 r. - 441), w tym 380 próbek wody przeznaczonej do spożycia, 21 próbek wody z pływalni i basenów kąpielowych, 1 próbkę z kąpieliska ZALEW KLUCZBORK oraz 49 próbek wody ciepłej w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.* Z 380 próbek wody przeznaczonej do spożycia, pobrano 327 próbek do badań organoleptycznych i fizykochemicznych oraz 367 próbek do badań mikrobiologicznych.

Wykonano 858 oznaczeń fizycznych w zakresie higieny procesu nauczania (pomiarów mebli szkolnych, temperatura, tornistry) - w 2024 r. wykonano 795 oznaczenia.

Zgłoszono 2033 przypadki zachorowań/podejrzeń o zachorowanie na choroby zakaźne, (w 2024 r. - 1059).

Wdrożenie nowoczesnych technologii cyfrowych pozwoliło na poprawę efektywności prowadzonego nadzoru nad kluczowymi obszarami zdrowia publicznego, poprawie komunikacji zewnętrznej i wewnętrznej oraz ujednoczenie procedur działania całej inspekcji sanitarnej.

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej podejmowane w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych wynikają głównie z ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 416) oraz ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2025 r. poz. 1675).

Występowanie chorób zakaźnych

W 2025 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kluczborku zgłoszono 2033 zachorowania na choroby zakaźne (106 pacjentów wymagało hospitalizacji). Przeprowadzono 265 dochodzeń epidemiologicznych w przypadkach zgłoszonych podejrzeń/zachorowań na choroby zakaźne.

Na terenie powiatu kluczborskiego, w porównaniu z rokiem ubiegłym, zaobserwowano:

- **wzrost zapadalności** na: grypę, zakażenia wirusem RSV, ospę wietrzną, boreliozę, salmonelozę, lambliozę, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy,
- **spadek zapadalności** na: krztusiec, płonicę, różę, kiłę, wirusowe zapalenie wątroby typu C, inwazyjną chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*, COVID-19, bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridioides difficile*, biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

Zapadalność na wybrane choroby zakaźne na 100 tys. mieszkańców na terenie powiatu kluczborskiego w latach 2024-2025

Lp.	Jednostka chorobowa		2024 rok	2025 rok
			Zapadalność na 100 tys. mieszkańców	Zapadalność na 100 tys. mieszkańców
1.	Salmonelozy	zatrucia pokarmowe	0,00	3,48
2.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	ogółem	10,28	3,48
		wywołane przez <i>Clostridioides difficile</i>	8,57	6,95
		wywołane przez <i>Campylobacter</i>	1,71	0,00
3.	Giardioza (lamblioza)		1,71	3,48
4.	Wirusowe zakażenia jelitowe	wywołane przez rotawirusy	8,57	31,29
		wywołane przez norowirusy	0,00	1,74
		inne określone	10,28	5,21
		nie określone	1,71	1,74
5.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		1,71	1,74
6.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (ogółem)		65,11	46,93
7.	Jersinioza pozajelitowa		0,00	0,00
8.	Krzusiec (ogółem)		87,39	5,21
9.	Płonica (szkarlatyna)		92,53	55,62
10.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	Róża	25,70	13,90
		inna określona i nieokreślona	5,14	1,74
11.	Kiła	wczesna	3,43	0,00
		późna	3,43	0,00
		inne postacie kiły i kiła nieokreślona	1,71	1,74
12.	Rzeżączka		0,00	0,00

Lp.	Jednostka chorobowa	2024 rok	2025 rok	
		Zapadalność na 100 tys. mieszkańców	Zapadalność na 100 tys. mieszkańców	
13.	Borelioza (choroba z Lyme)	61,68	123,41	
14.	Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień	15,42	19,12	
15.	Inne wirusowe zapalenie mózgu	0,00	0,00	
16.	Wirusowe zapalenie opon mózgowych	1,71	1,74	
17.	Odra	0,00	0,00	
18.	Ospa wietrzna	159,35	462,34	
19.	Różyczka	3,42 (możliwe)	0,00	
20.	Wirusowe zapalenie wątroby	typu A	0,00	0,00
		typu B - ostre	0,00	0,00
		typu B - przewlekłe i BNO	6,85	8,69
		typu C - wg definicji 2014 - przewlekłe i BNO	11,99	5,21
21.	AIDS- Zespół nabytego upośledzenia odporności	0,00	0,00	
22.	Nowe wykryte zakażenie HIV	3,43	3,48	
23.	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	0,00	0,00	
24.	Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae (inwazyjna)	3,43	1,74	
25.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0,00	1,74	
26.	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	5,14	5,21	
27.	Zapalenie mózgu inne i nieokreślone	0,00	0,00	
28.	Zakażenia wirusem RSV	66,82	298,95	
29.	Grypa (potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego lub badaniem PCR)	323,84	1 870,19	
30.	Covid-19	760,77	547,50	
31.	Gruźlica	10,28	1,73	

źródło: PSSE w Kluczborku

Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe

Liczba zachorowań oraz hospitalizacji z powodu zakażeń jelitowych i zatruc pokarmowych w powiecie kluczborskim w 2025 roku

jednostka chorobowa		liczba zachorowań	hospitalizacja
Salmonelozy		2	1
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (wywołane przez Clostridioides difficile)		4	3
Zakażenie jelitowe o etiologii pasożytniczej – lamblioza (giardioza)		2	0
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.		27	5
Wirusowe zakażenia jelitowe	wywołane przez rotawirusy	18	18
	Inne określone	4	4
	nieokreślone	1	1

źródło: PSSE w Kluczborku

Salmoneloza – w 2025 roku zatrucia pokarmowe wywołane pałeczkami z rodzaju Salmonella zarejestrowano u 2 osób (w 2024 roku zachorowań nie odnotowano). W jednym przypadku było to zachorowanie sporadyczne, w drugim przypadku zachorowanie wystąpiło w małym rodzinnym ognisku epidemicznym.

Biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu – w 2025 roku liczba zachorowań z rozpoznaniem biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu była niższa niż w 2024 roku. Ogółem zarejestrowano 27 przypadków, a w 2024 roku – 38.

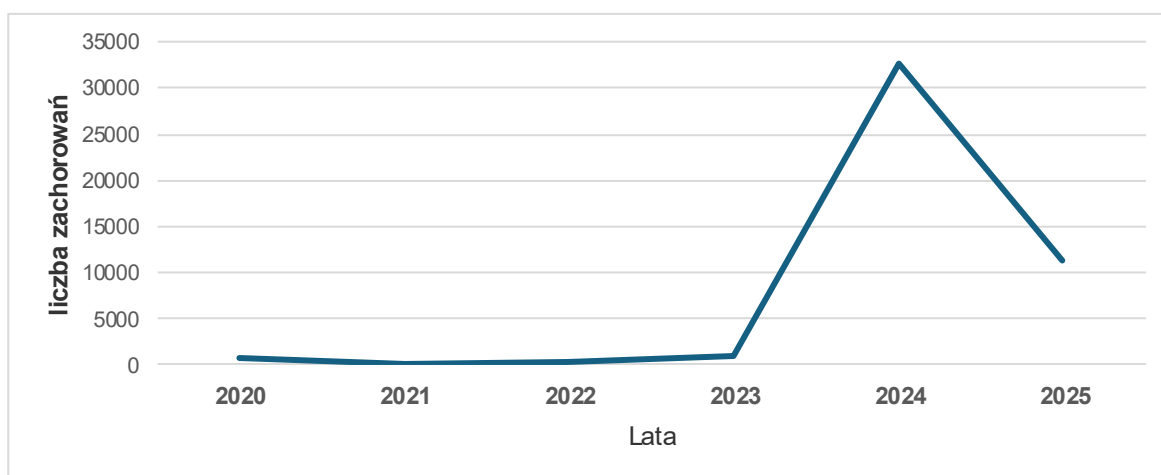
Wirusowe zakażenia jelitowe – w 2025 roku zgłoszono 23 przypadki zakażeń. Wzrost odnotowano w liczbie zakażeń wywołanych przez rotawirusy, zarejestrowano 18 przypadków, w 2024 roku – 5. Inne przypadki wirusowych zakażeń jelitowych wywołane były przez adenowirusy, norowirusy, w 1 przypadku nie określono rodzaju wirusa. W Polsce w 2025 roku odnotowano niewielki spadek zakażeń wywołanych przez rotawirusy.

Bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridioides difficile* - liczba zarejestrowanych zakażeń w 2025 roku była na podobnym poziomie jak w 2024 roku (2025 - 4 przypadki, 2024 - 5). Nie odnotowano ognisk zakażeń wywołanych przez *Clostridioides difficile*.

Krztusiec

W 2025 roku w powiecie kluczborskim, podobnie jak w Polsce, zarejestrowano spadek zachorowań na krztusiec, zachorowania zgłoszono u 3 osób. W 2024 roku zarejestrowano 51 przypadków krztuśca.

Liczba zachorowań na krztusiec w Polsce w latach 2020-2025

źródło: NIZP PZH-PIB

W Polsce realizowane są obowiązkowe szczepienia ochronne przeciwko krztuścowi u dzieci w pierwszym, drugim, szóstym i czternastym roku życia. Szczepienia zalecane są również osobom dorosłym, w tym kobietom w ciąży.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B (WZW typu B)

W 2025 roku w powiecie kluczborskim liczba zachorowań była na podobnym poziomie jak w 2024 roku (2025 -5, 2024-4). Zapadalność w powiecie był niewiele niższa niż w województwie opolskim i w Polsce.

Zapadalność na wirusowe zapalenie wątroby typu B przewlekłe i BNO na 100 tys. mieszkańców w 2025 roku, na terenie powiatu kluczborskiego w porównaniu z Polską i województwem opolskim

Polska	województwo opolskie	powiat kluczborski
9,26	9,39	8,69

źródło: NIZP PZH-PIB, WSSE w Opolu, PSSE w Kluczborku

Zgłoszone zachorowania w 2025 roku miały postać przewlekłą, nie odnotowano przypadku ostrego zachorowania.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C (WZW typu C)

W 2025 roku w powiecie kluczborskim odnotowano spadek liczby zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C - 3 przypadki (2024 - 7). Zapadalność w powiecie był niższa niż w województwie opolskim i w Polsce.

Zapadalność na wirusowe zapalenie wątroby typu C przewlekłe i BNO na 100 tys. mieszkańców w 2025 roku na terenie powiatu kluczborskiego w porównaniu z Polską i województwem opolskim.

Polska	województwo opolskie	powiat kluczborski
10,77	8,74	5,21

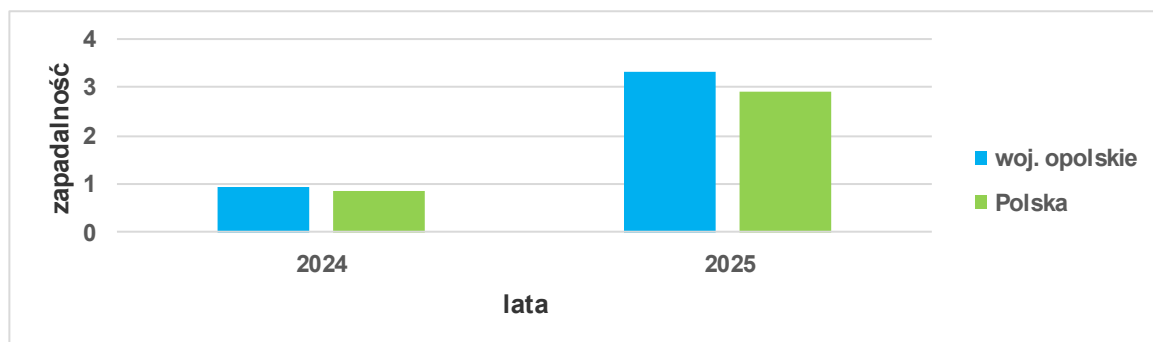
źródło: NIZP PZH-PIB, WSSE w Opolu, PSSE w Kluczborku

Zgłoszone zachorowania w 2025 roku miały postać przewlekłą, nie odnotowano przypadku ostrego zachorowania.

Wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW typu A)

W 2025, jak i w 2024 roku, w powiecie kluczborskim nie odnotowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A. W Polsce i w województwie opolskim w 2025 roku zgłoszono ponad 3-krotnie więcej zachorowań na WZW typu A niż w 2024 roku.

Zapadalność na wirusowe zapalenie wątroby typu A w latach 2024-2025 roku w województwie opolskim i w Polsce

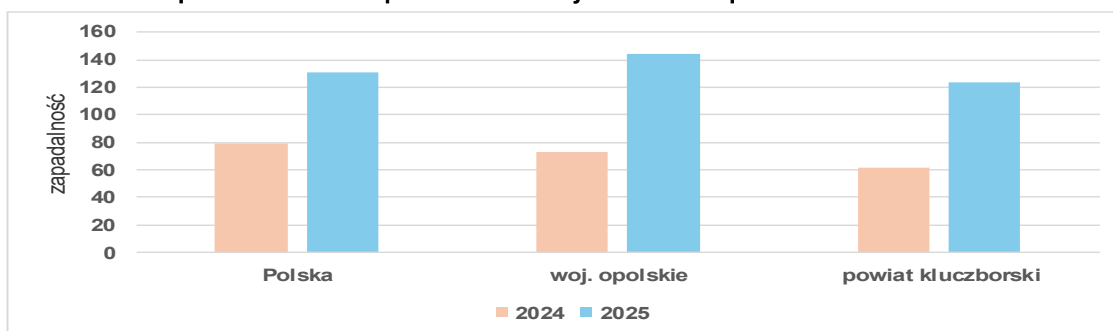
źródło: NIZP PZH-PIB, WSSE w Opolu

Zakażenie WZW typu A następuje najczęściej na drodze pokarmowej – przez brudne ręce lub skażoną żywność, dlatego łatwo dochodzi do ognisk epidemicznych. Przed zachorowaniem na WZW typu A możemy chronić się poprzez szczepienia ochronne.

Borelioza

W 2025 roku na terenie powiatu kluczborskiego zarejestrowano 71 przypadków boreliozy. Odnotowano prawie 2-krotny wzrost zapadalności na tę chorobę w porównaniu do 2024 roku.

Zapadalność na boreliozę na 100 tys. mieszkańców w latach 2024-2025 w powiecie kluczborskim w porównaniu do zapadalności w województwie opolskim oraz w Polsce

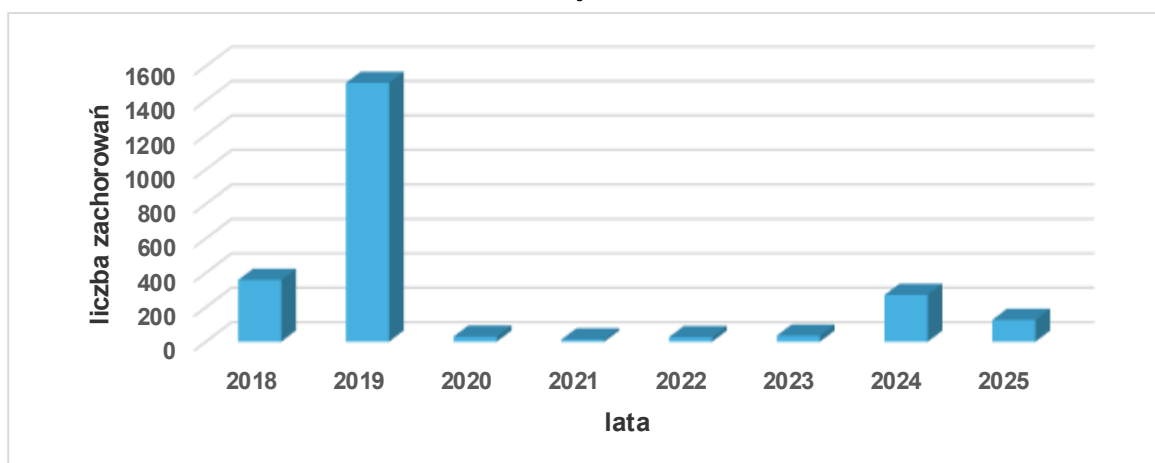

źródło: NIZP PZH-PIB, WSSE w Opolu, PSSE w Kluczborku

Odra

W 2025 roku nie zarejestrowano w powiecie kluczborskim zachorowania na odrę, natomiast w województwie opolskim zarejestrowano 3 przypadki. W Polsce nastąpił spadek liczby zachorowań na odrę w porównaniu do roku 2024.

Liczba zachorowań na odrę w latach 2018-2025 w Polsce

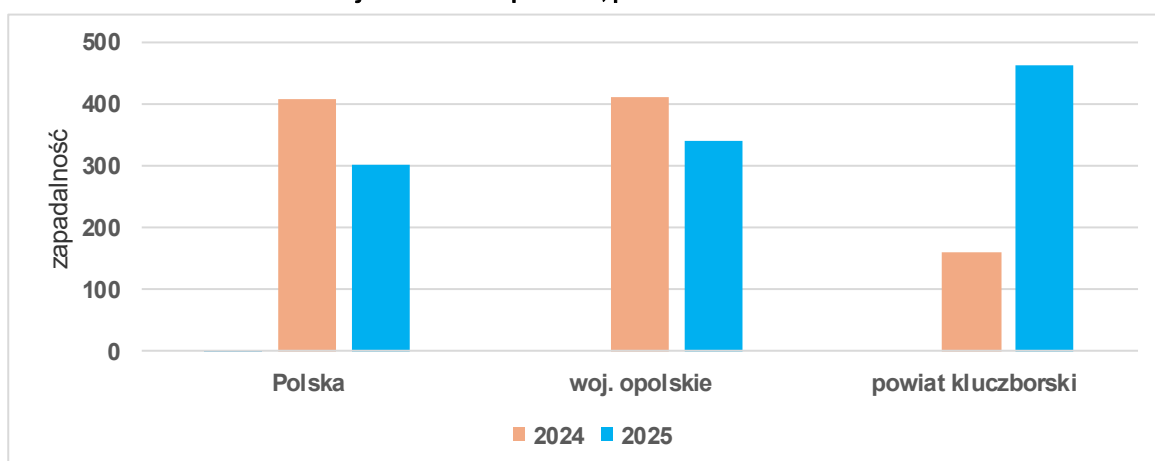

źródło: NIZP PZH-PIB

Odra jest bardzo zakaźną chorobą wirusową, która może wywoływać ogniska zakażeń. Skutecznym środkiem zapobiegającym zachorowaniu na odrę jest szczepienie. Szczepienia przeciwko odrze są w Polsce obowiązkowe, a szczepionka podawana jest w postaci skojarzonej ze szczepionką chroniącą przed świnką i różyczką (MMR). Maksymalną ochronę zapewnia podanie dwóch dawek szczepionki.

Ospa wietrzna - w 2025 roku w powiecie kluczborskim nastąpił znaczny wzrost zachorowań na ospę wietrzną (2025 - 266 przypadków, w 2024 - 93). W Polsce i w województwie opolskim w 2025 roku odnotowano natomiast spadek zapadalności na ospę wietrzną w porównaniu do 2024 roku.

Zapadalność na ospę wietrzną na 100 tys. mieszkańców w latach 2024-2025 w Polsce, województwie opolskim, powiecie kluczborskim.

źródło: NIZP PZH-PIB, WSSE w Opolu, PSSE w Kluczborku

Przed zachorowaniem na ospę wietrzną możemy chronić się poprzez szczepienia. Szczepienie przeciw ospie wietrznej jest bezpłatne tylko dla dzieci i młodzieży do ukończenia 19 roku życia z określonych grup ryzyka, w tym dzieci ze żłobków i klubów dziecięcych. Szczepienia są jednak zalecane osobom, które nie chorowały na ospę wietrzną i nie zostały wcześniej zaszczepione,

w szczególności kobietom planującym zajście w ciążę, uczącym się w szkołach i uczelniach na kierunkach medycznych, pracownikom ochrony zdrowia.

Płonica (szkarlatyna) oraz róża - w 2025 roku zarejestrowano 32 przypadki płonicy, zakwalifikowane jako przypadki „możliwe”. Nastąpił spadek zachorowań w porównaniu do liczby przypadków zarejestrowanych w 2024 roku - 54.

Streptococcus pyogenes wywołuje również inwazyjną postać choroby, którą jest m. in. róża. W 2025 r. zarejestrowano 7 zachorowań, w 2024 roku było ich 12.

Inwazyjna choroba pneumokokowa - w 2025 roku zarejestrowano 1 przypadek inwazyjnej choroby pneumokokowej u osoby dorosłej, a w 2024 roku odnotowano zachorowanie u 3 osób. Zakażenia pneumokokami występują we wszystkich grupach wiekowych, ale najbardziej narażone na ciężki przebieg są małe dzieci do 2 lat i osoby starsze powyżej 65 lat. Wszystkie dzieci do 2 lat oraz osoby do ukończenia 19. roku życia z określonych grup ryzyka są objęte obowiązkowymi szczepieniami przeciwko inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*. Szczepienia są również refundowane dla osób w wieku powyżej 65 lat w grupach ryzyka wystąpienia choroby pneumokokowej.

Inwazyjna choroba meningokokowa (IChM) - wywoływana jest przez bakterie *Neisseria meningitidis*.

Na terenie powiatu kluczborskiego, w 2025 roku nie odnotowano przypadku inwazyjnej choroby meningokokowej. W Polsce w 2025 roku zapadalność na inwazyjną chorobę meningokokową wyniosła 0,51 natomiast w 2024 roku - 0,41.

W powiecie kluczborskim od 2007 r., z inicjatywy samorządów, prowadzona jest akcja szczepień ochronnych przeciwko *Neisseria meningitidis*. Szczepieniami objęte są dzieci 6-letnie.

Grypa sezonowa - w 2025 roku w powiecie kluczborskim odnotowano duży wzrost zachorowań na grypę potwierdzoną badaniami diagnostycznymi. Ogółem zarejestrowano 1076 przypadków grypy (w 2024 zarejestrowano 189 zachorowań), nie zarejestrowano zgonów. Najczęstszą przyczyną zachorowań na grypę na terenie powiatu kluczborskiego w 2025 roku był wirus grypy typu A. Grypa jest chorobą sezonową, najczęściej zachorowań wystąpiło w I kwartale (ok. 73% wszystkich zachorowań zarejestrowanych w 2025 roku). Kolejny wzrost zachorowań na grypę w sezonie grypowym 2025/2026 nastąpił w grudniu. Na początku sezonu grypowego 2025/2026 dominującym podtypem był wirus A(H3N2), czyli tzw. wariant K.

Szczepienia ochronne przeciw grypie są szczepieniami zalecanymi wszystkim osobom od ukończenia 6. miesiąca życia szczególnie w związku z przesłankami epidemiologicznymi oraz przesłankami klinicznymi. Szczepionki są objęte refundacją, a szczepienia można wykonać zarówno w przychodniach POZ, jak i w aptekach.

Liczba osób zaszczepionych p/grypie na terenie powiatu kluczborskiego w sezonach grypowych w latach 2023/2024, 2024/2025, 2025/2026

2023/2024	2024/2025	2025/2026 (stan na 02.03.2026)
2471	2545	3172

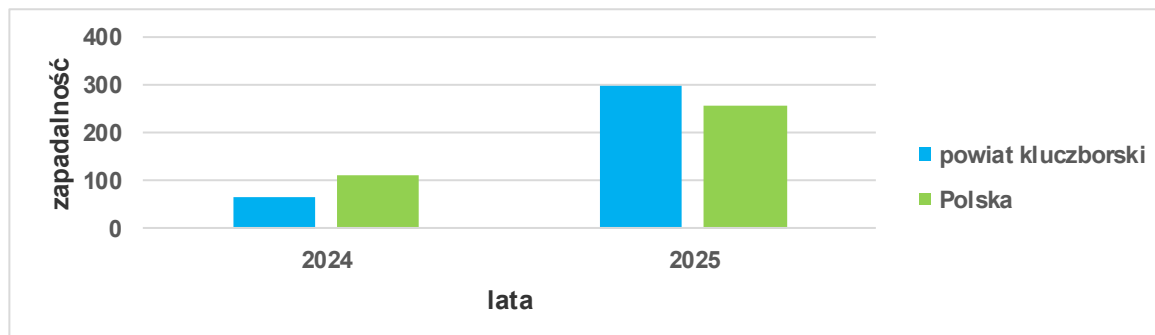
Źródło: Centrum e-Zdrowia (CEZ)

Nadal utrzymuje się niska wszczepialność ludności przeciwko grypie, na terenie powiatu kluczborskiego w sezonie 2025/2026 (do 02.03.2026 r.) zaszczepiono 5,5% populacji.

RSV (syncytialny wirus oddechowy) - w 2025 roku w powiecie kluczborskim, jak i w Polsce, odnotowano duży wzrost infekcji wywołanych wirusem RSV.

RSV jest powszechnym wirusem atakującym układ oddechowy. Narażeni na wysokie ryzyko ciężkiego przebiegu choroby są szczególnie niemowlęta oraz osoby starsze. Szczepienia zalecane są osobom w 60 roku życia i starszym oraz osobom w wieku 50-59 lat ze zwiększonym ryzykiem zachorowania na chorobę wywołaną RSV oraz kobietom w ciąży w celu biernej ochrony noworodków i niemowląt do 6 miesiąca życia.

Zapadalność na RSV w 2024-2025 roku w powiecie kluczborskim i w Polsce

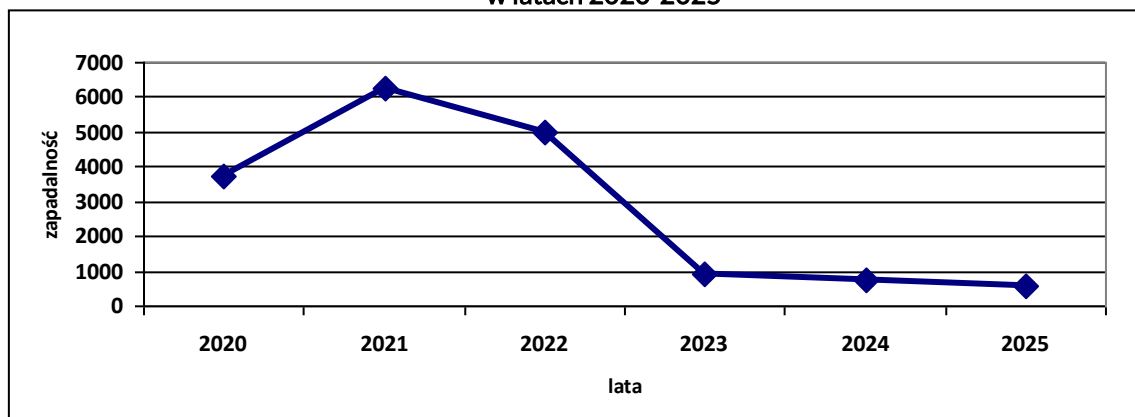

źródło: NIZP PZH-PIB, PSSE w Kluczborku

COVID-19

Liczba zachorowań na COVID-19 w 2025 roku spadła w porównaniu do lat 2020-2024. Nadal prowadzone są szczepienia ochronne przeciwko COVID-19, które mają charakter szczepień zalecanych i finansowanych przez budżet państwa. Szczepienia wykonywane są w wybranych placówkach podstawowej opieki zdrowotnej i w aptekach.

Zapadalność na COVID-19 na 100 tys. mieszkańców na terenie powiatu kluczborskiego w latach 2020-2025

źródło: PSSE w Kluczborku

Gruźlica

Gruźlica jest bakteryjną chorobą zakaźną o przewlekłym przebiegu występującą w postaci klinicznej gruźlicy płuc (najczęstsza postać) oraz gruźlicy innych narządów. Zaraźliwa jest jedynie gruźlica płuc w okresie prątkowania.

W 2025 r. w powiecie kluczborskim odnotowano spadek zachorowań na gruźlicę płuc, zarejestrowano zachorowanie u jednej osoby (w 2024 r. - 6 przypadków).

Zapadalność na gruźlicę, na 100 tys. mieszkańców, w latach 2024-2025

ROK	WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE	POWIAT KLUCZBORSKI
2024	10,28	10,28
2025	9,27	1,73

źródło: WSSE w Opolu, PSSE w Kluczborku

Wścieklizna

W 2025 r. przeprowadzono 48 dochodzeń epidemiologicznych w przypadkach podejrzenia o zakażenie wirusem wścieklizny wskutek pogryzień przez zwierzęta. Z powodu pogryzienia przez nieznanego zwierzęta przeciwko wściekliznie zaszczepiono 11 osób (3 osoby po pogryzieniu przez nieznanego psa, 5 osób po pogryzieniu przez nieznanego kota oraz 3 pogryzienia przez inne zwierzęta).

Choroby przenoszone drogą płciową

W 2025 roku na terenie powiatu kluczborskiego zarejestrowano 1 przypadek kiły (spadek zachorowań w porównaniu do 2024 roku, w którym było – 5 przypadków) i 2 przypadki choroby przenoszonej drogą płciową wywołaną przez chlamydie. W 2025 roku nie zarejestrowano zachorowania na rzeżączkę.

Ostre Porażenia Wiotkie

W 2025 roku prowadzono czynny monitoring pod kątem pojawienia się przypadków porażień wiotkich dzieci do lat 15. W powiecie kluczborskim nie zarejestrowano żadnych zgłoszeń.

Jak podaje Światowa Organizacja Zdrowia, ryzyko międzynarodowego rozprzestrzeniania się wirusa polio pozostaje zagrożeniem zdrowia publicznego o zasięgu międzynarodowym.

W celu zapobiegania szerzenia się zachorowań, w przypadku zawleczenia wirusa na obszar Polski, konieczne jest między innymi utrzymywanie wysokiego poziomu zaszczepienia oraz stałe monitorowanie przypadków ostrych porażień wiotkich, które są poddawane diagnostyce wirusologicznej dla celów nadzoru epidemiologicznego.

Wysoce zjadliwa grypy ptaków (HPAI)

Na terenie powiatu kluczborskiego w 2025 roku wystąpiło ognisko wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) podtyp H5N1, zakażenia stwierdzono u dzikich ptaków. Współpracę i wymianę informacji w tym zakresie prowadzono z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Kluczborku. Nadzorem objęto osoby z bezpośredniego kontaktu z zakażonymi ptakami. U żadnej z osób ze styczności nie stwierdzono zachorowania na grypę.

Zakażeniu wirusami HPAI może ulec również człowiek, ale są to sytuacje bardzo rzadkie. Dlatego osobom narażonym zawodowo na wirusy HPAI zaleca się stosowanie środków ochrony indywidualnej, zachowanie podstawowych zasad higieny oraz coroczne szczepienia przeciwko grypie sezonowej.

Z uwagi na narastający problem jaki stanowią zakażenia wirusami grypy ptaków i charakter tego zagrożenia dla człowieka, do hodowców /właścicieli ferm drobiu przekazano zalecenia Głównego Inspektora Sanitarnego, Głównego Lekarza Weterynarii, Dyrektora Instytutu Medycyny Pracy i Dyrektora Centralnego Instytutu Ochrony Pracy-Państwowego Instytutu Badawczego na temat działań, których celem jest ochrona osób, w tym pracowników zawodowo narażonych na kontakt z wysoce zjadliwymi wirusami grypy ptaków.

Zakażenia szpitalne

Zakażenia szpitalne, stanowią istotne zagrożenie dla zdrowia i życia osób hospitalizowanych. Pomimo wdrożenia przez szpitale procedur zapobiegawczych, niemożliwe jest całkowicie wyeliminowanie tego zjawiska. Zakażenia szpitalne mogą wiązać się z wystąpieniem ogniska epidemicznego w szpitalu. Zwiększona zgłaszalność przez szpitale ognisk zakażeń szpitalnych może wynikać z prowadzenia lepszego nadzoru przez zespoły kontroli zakażeń szpitalnych i zwiększenia liczby badań z zakresu diagnostyki laboratoryjnej.

Problem we współczesnej medycynie stanowi również narastająca oporność drobnoustrojów na antybiotyki. Największy problem stanowią bakterie odporne na kilka różnych grup leków, w tym coraz częściej na antybiotyki ostatniej szansy, co bardzo utrudnia lub uniemożliwia skuteczne leczenie zakażonych pacjentów. Głównym przyczyną narastania oporności bakterii jest nadużywanie antybiotyków i nieprawidłowe ich stosowanie.

W 2025 roku na terenie powiatu kluczborskiego odnotowano 3 ogniska zakażeń szpitalnych (w 2024 roku szpitale nie zgłosiły żadnego ogniska epidemicznego). Czynnikiem etiologicznym w ogniskach szpitalnych były: wirus SARS-CoV-2, *Klebsiella Pneumoniae* OXA-48, oraz świerzb. W związku z wystąpieniem ognisk podjęte zostały działania zapobiegawcze mające na celu ograniczenie rozprzestrzenienia się zakażeń/zarażeń, ogniska zostały wygaszone.

Kierownicy podmiotów leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju świadczenia szpitalne są obowiązani do wdrożenia i zapewnienia funkcjonowania systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych.

Realizacja Programu Szczepień Ochronnych (PSO)

Obowiązek szczepień ochronnych w Polsce ma charakter powszechny, podstawę prawną stanowi ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Wykaz obowiązkowych szczepień ochronnych i osoby lub grupy osób obowiązane do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym wskazane są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych. Szczegółowe wytyczne dotyczące przeprowadzania szczepień kalendarzowych dzieci i młodzieży, szczepień obowiązkowych osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie oraz szczepień poekspozycyjnych są ogłaszane w formie Programu Szczepień Ochronnych (PSO) na dany rok.

Szczepienia ochronne są istotnym narzędziem w profilaktyce chorób zakaźnych. Głównym celem jest ograniczenie ryzyka zachorowania, uzyskanie wysokiego stopnia uodpornienia przeciw chorobom zakaźnym oraz zmniejszenie ryzyka epidemicznego szerzenia się chorób.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kluczborku w ubiegłym roku nadzorowała 20 punktów szczepień (19 punktów zlokalizowanych w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej oraz jeden punkt w izbie przyjęć szpitala). Kontrole punktów szczepień obejmowały m.in. realizację szczepień ochronnych, gospodarowanie preparatami szczepionkowymi oraz warunki ich przechowywania. Przeprowadzone kontrole wykazały, że gospodarka preparatami szczepionkowymi oraz warunki ich przechowywania były prawidłowe. Wszystkie punkty szczepień w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej były dodatkowo objęte ogólnopolską kontrolą kart uodpornienia w zakresie realizacji programu obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży. Kontrolę podlegały wszystkie karty uodpornienia osób, które nie ukończyły 19 roku życia. Szczegółowej weryfikacji poddano karty uodpornienia dzieci i młodzieży, które nie zostały poddane obowiązkowym szczepieniom ochronnym oraz działania podjęte przez placówki podstawowej opieki zdrowotnej w przypadku niezgłoszenia się na szczepienie/szczepienia. Nadrzędnym celem ogólnopolskiej kontroli programu obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży jest zwiększenie odporności populacyjnej dla utrzymania bezpieczeństwa epidemiologicznego całego społeczeństwa w zakresie wybranych chorób zakaźnych.

Powszechnym obowiązkiem szczepień ochronnych dzieci i młodzieży w 2025 roku dotyczył następujących zakażeń/chorób zakaźnych:

Szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży według wieku

WZW B - wirusowe zapalenie wątroby typu B, Hib - inwazyjne zakażenie <i>Haemophilus influenzae</i> typu b Polio (<i>Poliomyelitis</i>) - ostre nagminne porażenie dziecięce												
wiek	Gruźlica*	WZW B	błonica	tężec	krztusiec	Hib	Polio	odra	świnka	różyczka	pneumokoki	rotawirusy
w 1 dobie życia	✓	✓										
w 2. miesiącu życia		✓	✓	✓	✓	✓					✓	✓

WZW B - wirusowe zapalenie wątroby typu B, **Hib** - inwazyjne zakażenie *Haemophilus influenzae* typu b
Polio (*Poliomyelitis*) - ostre nagminne porażenie dziecięce

wiek	Gruźlica*	WZW B	błonica	tężec	krztusiec	Hib	Polio	odra	świnka	różyczka	pneumokoki	rotawirusy
w 4. miesiącu życia			✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓
w 5-6. miesiącu życia												✓
w 6. miesiącu życia			✓	✓	✓	✓	✓					
w 7. miesiącu życia		✓										
w 13-15. miesiącu życia								✓	✓	✓	✓	
w 16-18. miesiącu życia			✓	✓	✓	✓	✓					
w 6. roku życia			✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		
w 14. roku życia			✓	✓	✓							
w 19. roku życia			✓	✓								

*nie później niż do dnia wypisu ze szpitala

Źródło: rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie szczepień ochronnych/Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 31 października 2024 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych na rok 2025.

W Polsce obowiązkowe są również szczepienia poekspozycyjne przeciw błonicy, tężcowi i wścieklicznie oraz szczepienia realizowane u osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie w związku z przestankami klinicznymi lub epidemiologicznymi. W Programie Szczepień Ochronnych ujęty jest również wykaz szczepień zalecanych.

W ubiegłym roku nadal realizowano Powszechny Program Szczepień Ochronnych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV), stanowiący jeden z kluczowych elementów założeń i celów Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020–2030. Program ten ma na celu ograniczenie zachorowalności oraz umieralności na nowotwory związane z zakażeniem wirusem HPV, w szczególności raka szyjki macicy, a także innych nowotworów narządów płciowych i okolic głowy oraz szyi.

Szczepienia przeciw HPV w ramach powszechnego programu szczepień są bezpłatnie dostępne dla dzieci i młodzieży po ukończeniu 9. roku życia do ukończenia 14. roku życia. Szczepienia realizowane są w ramach podstawowej opieki zdrowotnej oraz przy współpracy z placówkami oświatowymi, co ma na celu zwiększenie dostępności programu oraz poziomu wyszczepialności w populacji docelowej.

Program kładzie nacisk na profilaktykę pierwotną, uznawaną za jedną z najskuteczniejszych metod walki z chorobami nowotworowymi. Szczepienia przeciw HPV są uznawane za bezpieczne i skuteczne narzędzie zapobiegania zakażeniom wirusem, do których najczęściej dochodzi we wczesnym okresie życia. Realizacja programu wpisuje się w długofalowe działania państwa na rzecz poprawy zdrowia publicznego oraz zwiększenia świadomości społecznej w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych.

Na podstawie sprawozdań ze szczepień ochronnych za 2025 rok, sporządzonych przez świadczeniodawców realizujących obowiązkowe szczepienia ochronne, dokonano analizy stanu zaszczepienia wybranych grup wiekowych dzieci i młodzieży podlegających obowiązkowym szczepieniom w 2024 oraz 2025 roku.

Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży podlegających obowiązkowym szczepieniom w 2024 r.
(stan zaszczepienia na 31.12.2025 r.)

Wiek	Szczepienie przeciw	Stan zaszczepienia (%)
6 rok życia	Błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis (pierwsza dawka przypominająca)	89,1
	Odrze, śwince, różycze (dawka przypominająca)	87,6
14 rok życia	Błonicy, tężcowi, krztuścowi (druga dawka przypominająca)	88,0
19 rok życia	Błonicy, tężcowi (trzecia dawka przypominająca)	85,1

Źródło: PSSE w Kluczborku - sprawozdanie MZ-54 za 2025 r.

Stan zaszczepienia dzieci i młodzieży podlegających obowiązkowym szczepieniom w 2025 r.
(stan zaszczepienia na 31.12.2025 r.)

Wiek	Szczepienie przeciwko	Stan zaszczepienia (%)
6 rok życia	Błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis (pierwsza dawka przypominająca)	66,5
	Odrze, śwince i różycze (dawka przypominająca)	61,9
14 rok życia	Błonicy, tężcowi, krztuścowi (druga dawka przypominająca)	72,4
19 rok życia	Błonicy, tężcowi (trzecia dawka przypominająca)	62,8

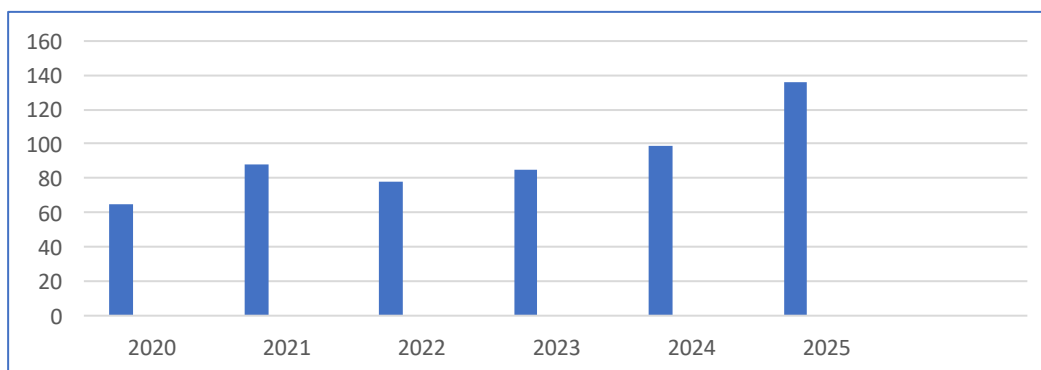
Źródło: PSSE w Kluczborku - sprawozdanie MZ-54 za 2025 r.

Dane ujęte w tabelach zostały opracowane na podstawie wszystkich kart uodpornienia (również tych przechowywanych w archiwum oraz w kartotece biernej przychodni) osób, które nie pozostają pod bieżącą opieką przychodni (np. emigracja), których aktualny status szczepień jest niezny.

Na terenie powiatu kluczborskiego, podobnie jak w całym kraju, obserwuje się narastające zjawisko odmowy wykonywania u dzieci obowiązkowych szczepień ochronnych. Prowadzi to do obniżenia poziomu wyszczepialności w populacji, co może skutkować osłabieniem odporności zbiorowiskowej oraz zwiększonym ryzykiem powrotu chorób zakaźnych, które dotychczas udało się skutecznie ograniczyć. Zjawisko to stanowi istotne zagrożenie dla zdrowia publicznego i wymaga podejmowania działań edukacyjnych oraz profilaktycznych.

Na terenie powiatu kluczborskiego w 2025 roku odnotowano wzrost liczby rodziców/opiekunów dzieci, którzy nie zrealizowali obowiązkowych szczepień ochronnych u swoich dzieci.

Liczba opiekunów, którzy nie wykonali obowiązku szczepień ochronnych wobec swoich dzieci, zgłoszonych przez placówki podstawowej opieki zdrowotnej powiatu kluczborskiego w latach 2020-2025.

źródło: PSSE w Kluczborku

Wyniki analizy z realizacji szczepień ochronnych są corocznie publikowane na zlecenie Głównego Inspektora Sanitarnego przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny w Warszawie (NIZP PZH - PIB) w biuletynie pt. „*Szczepienia Ochronne w Polsce*”, który stanowi zbiorcze źródło informacji o realizacji szczepień ochronnych w Polsce.

Wnioski

1. W celu poprawy sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych konieczne jest zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie znaczenia szczepień ochronnych, również u osób dorosłych i podróżujących. Wzmocnienie działań informacyjnych i edukacja zdrowotna oparta na rzetelnych danych naukowych może przyczynić się do wzrostu poziomu wyszczepialności populacji, a tym samym do ograniczenia transmisji chorób zakaźnych.
2. Wyzwaniem współczesnej medycyny jest narastająca antybiotykooporność bakterii i wzrost liczby zakażeń wywołanych przez bakterie wielolekooporne m.in. w wyniku nadużywania antybiotyków i nieprawidłowego ich stosowania.
3. Konieczne jest monitorowanie zakażeń szpitalnych i prowadzenie zintensyfikowanych działań profilaktycznych ograniczających ich rozprzestrzenianie w celu zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów oraz personelu szpitali.
4. Wśród pojawiających się chorób odzwierzęcych szczególne miejsce zajmuje grypa ptaków, (HPAI) która coraz częściej powoduje ogniska zachorowań wśród ptaków hodowlanych i dzikich. Ryzyko zakażenia dla osób mających kontakt z chorymi lub martwymi ptakami ocenia się jako niskie do umiarkowanego, jednak niektóre wirusy grypy ptaków mogą powodować ciężką chorobę także u ludzi, dlatego niezbędne są działania prewencyjne mające na celu uchronienie przed zakażeniami osób, w tym pracowników zawodowo narażonych na kontakt z wysoce zjadliwymi wirusami grypy ptaków.

II. Monitoring jakości wody

Zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia

W 2025 r. woda przeznaczona do spożycia była dostarczana przez 11 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, zapewniających dostęp do wody 57 470 mieszkańcom, co stanowi 99,9% ludności powiatu kluczborskiego. Około 60 osób z terenów wiejskich (przysiółki, osady w gminach Kluczbork, Wołczyn) korzysta z wody o niekontrolowanej jakości.

Wszystkie wodociągi ujmują wodę z ujęć podziemnych, z utworów trzecio- i czwartorzędowych. W powiecie dominują małe wodociągi, produkujące wodę w ilości od 100 do 1000 m³/dobę. Największym wodociągiem w regionie jest wodociąg Kluczbork, który produkuje blisko 4000 m³ wody dziennie.

Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę do picia

Stacje uzdatniania wody oraz obiekty wodociągowe w nadzorowanych wodociągach zlokalizowane są z dala od tras tranzytowych, zakładów pracy oraz składowisk odpadów, co ogranicza ryzyko zanieczyszczenia ujęć wody.

W 2025 r. uzdatnianie wody prowadzone było w 10 wodociągach. Wyjątek stanowi wodociąg Markotów, w którym woda nie podlega procesom uzdatniania. Stosowane procesy uzdatniania wody w poszczególnych wodociągach przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1.

Wodociąg	Stosowane procesy uzdatniania
Kluczbork	napowietrzanie, odżelazianie, chlorowanie
Krzywizna	napowietrzanie, odżelazianie, odmanganianie, chlorowanie
Dobiercice	odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie, ozonowanie, chlorowanie
Szymonków	napowietrzanie, odżelazianie, odmanganianie
Wierzbica Górna	napowietrzanie, odżelazianie, odmanganianie
Krzywiczyny	napowietrzanie, odżelazianie, odmanganianie
Chocianowice	napowietrzanie, odżelazianie, odmanganianie
Wołczyn (ujęcie Brzezinki)	wymiana jonowa
Kostów	wymiana jonowa, chlorowanie
Polanowice-Byczyna	chlorowanie

źródło: administratorzy wodociągów

Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia

Jakość mikrobiologiczna

W 2025 r. skażenia mikrobiologiczne wody stwierdzono w trzech wodociągach:

Wodociąg Kluczbork - skażenie mikrobiologiczne wody bakteriami grupy coli, w związku z czym wydano decyzję o braku przydatności wody do spożycia. Zakaz objął miejscowość Bogdańczowice oraz Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy w Bąkowie, ogółem około 0,1 tys. osób. Decyzja obowiązywała od 21.08.2025 r. do 27.08.2025 r.

Wodociąg Dobiercice - skażenie mikrobiologiczne wody bakteriami grupy coli, skutkujące wydaniem decyzji o braku przydatności wody do spożycia, a następnie decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia. Zakaz objął miejscowości Dobiercice, Sarnów, Pszczonki, Chudoba, Paruszowice, Gosław, Nasale, Pogorzałka, Wojstawice, Borek, Roszkowice i Sierosławice, ogółem około 2 tys. osób. Decyzje obowiązywały od 22.08.2025 r. do 29.08.2025 r.

Wodociąg Wierzbica Górna stwierdzono skażenie mikrobiologiczne wody bakteriami grupy coli, w związku z czym wydano decyzję o warunkowej przydatności wody do spożycia. Decyzja dotyczyła miejscowości Duczów Mały, Duczów Wielki, Świniary Wielkie, Wierzbica Dolna oraz Wierzbica Górna, ogółem około 1,5 tys. osób. Decyzja obowiązywała od 28.11.2025 r. do 08.12.2025 r.

Skażenia mikrobiologiczne wody w 2025 r. miały charakter krótkotrwały. We wszystkich przypadkach zarządcy wodociągów niezwłocznie podjęli działania naprawcze, obejmujące dezynfekcję sieci wodociągowej podchlorynem sodu wraz z intensywnym płukaniem oraz w uzasadnionych przypadkach zapewnienie zastępczego źródła wody. Badania kontrolne potwierdziły skuteczność zastosowanych działań i przywrócenie jakości wody do wymagań określonych w obowiązujących przepisach.

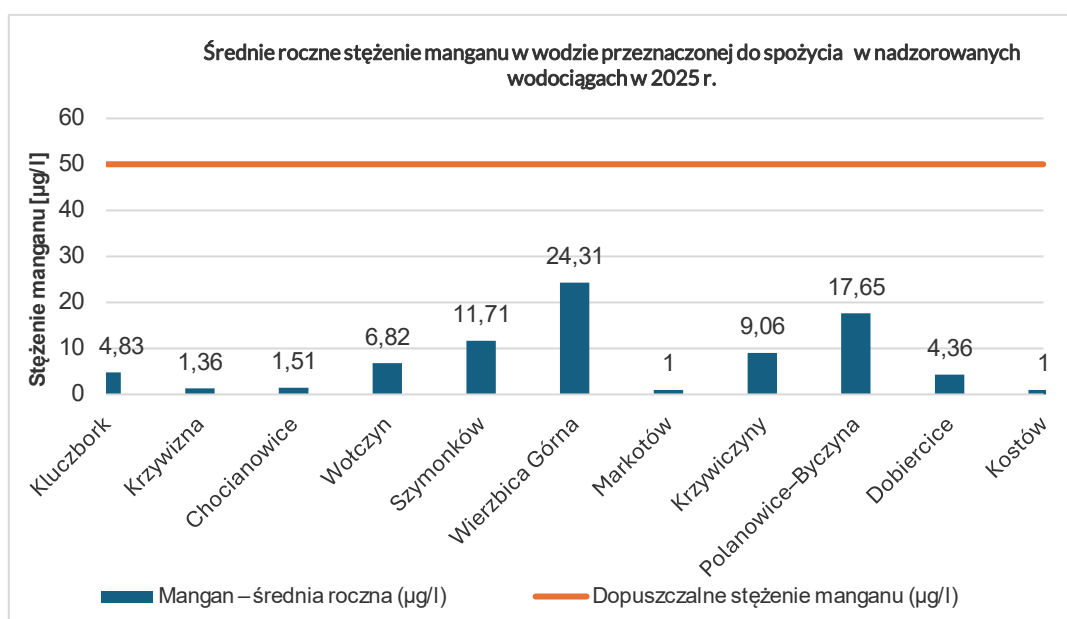
Jakość fizykochemiczna

Wody surowe ujmowane na terenie powiatu kluczborskiego charakteryzują się podwyższonymi stężeniami azotanów, żelaza i manganu, typowymi dla ujęć podziemnych. Większość wodociągów dostarcza wodę średnio twardą lub twardą, o niskiej zawartości fluorków, azotynów, amoniaku i chlorków. Pozostałe badane parametry fizykochemiczne, w tym metale ciężkie oraz pestycydy, występują w bardzo niskich stężeniach, często poniżej granicy oznaczalności metody.

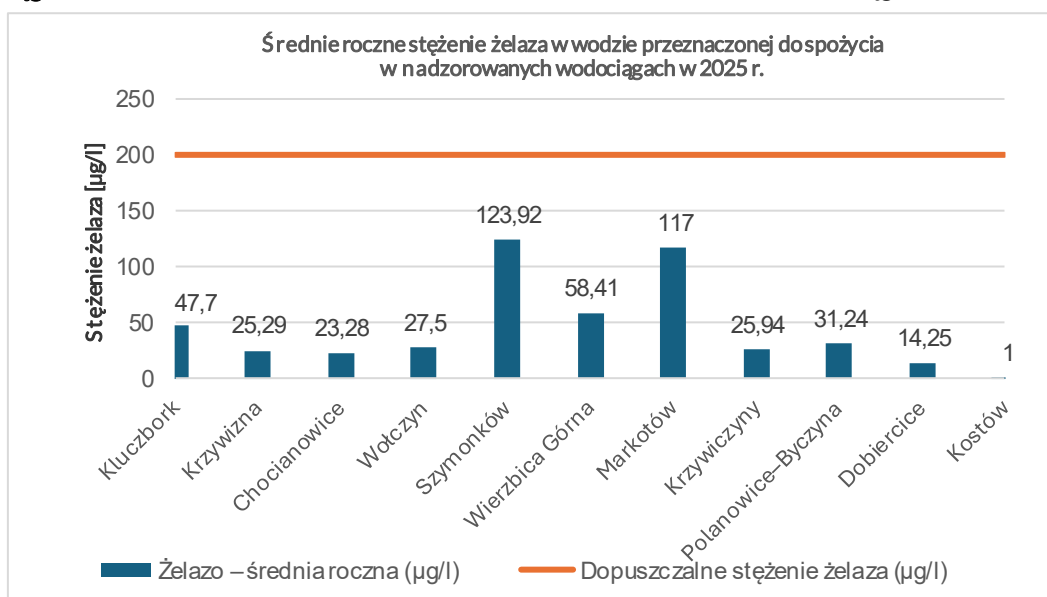
Żelazo i mangan

Na wykresach nr 1 i 2 przedstawiono średnie roczne stężenia manganu oraz żelaza w wodzie przeznaczonej do spożycia w nadzorowanych wodociągach w 2025 r.

Wykres nr 1. Średnie roczne stężenie manganu w wodzie przeznaczonej do spożycia w nadzorowanych wodociągach w 2025 r. (źródło: dane PSSE w Kluczborku i administratorów wodociągów).

Wykres nr 2. Średnie roczne stężenie żelaza w wodzie przeznaczanej do spożycia w nadzorowanych wodociągach w 2025 (źródło: dane PSSE w Kluczborku i administratorów wodociągów).

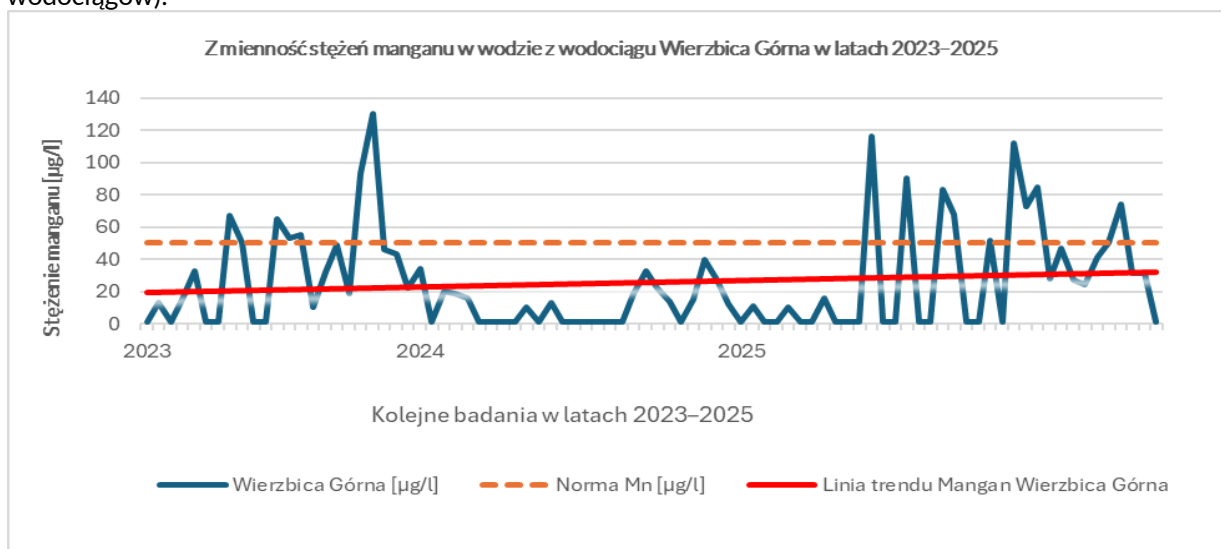

Podwyższone średnie stężenia manganu występowały głównie w wodociągach: Wierzbica Górna, Polanowice-Byczyna, Szymonków oraz Krzywiczyny (wykres nr 1). Z kolei najwyższe średnie roczne stężenia żelaza odnotowano w wodociągach: Szymonków, Markotów, Wierzbica Górna oraz Kluczbork (wykres nr 2). Dopuszczalne stężenie żelaza w wodzie przeznaczanej do spożycia przez ludzi wynosi 200 µg/l, a manganu 50 µg/l.

Problem ponadnormatywnego stężenia manganu w 2025 r. dotyczył wodociągu Wierzbica Górna, zaopatrującego ok. 1,5 tys. mieszkańców. Stwierdzone wielokrotne i długotrwałe przekroczenia dopuszczalnej wartości manganu (50 µg/l), w zakresie 52–116 µg/l, skutkowały wydaniem decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia na okres od 27.08.2025 r. do 19.05.2026 r.

Zmienność stężeń manganu w wodzie z wodociągu Wierzbica Górna przedstawiono na wykresie nr 3. Analiza wyników badań wskazuje na utrzymywanie się podwyższonych wartości parametru w czasie, co potwierdza długotrwały charakter problemu. Zarządca wodociągu podjął działania naprawcze w zakresie poprawy efektywności uzdatniania wody.

Wykres nr 3. Zmienność stężeń manganu w wodzie z wodociągu Wierzbica Górna w latach 2023–2025 na tle dopuszczalnej wartości parametru 50 µg/l (źródło: dane PSSE w Kluczborku i administratorów wodociągów).

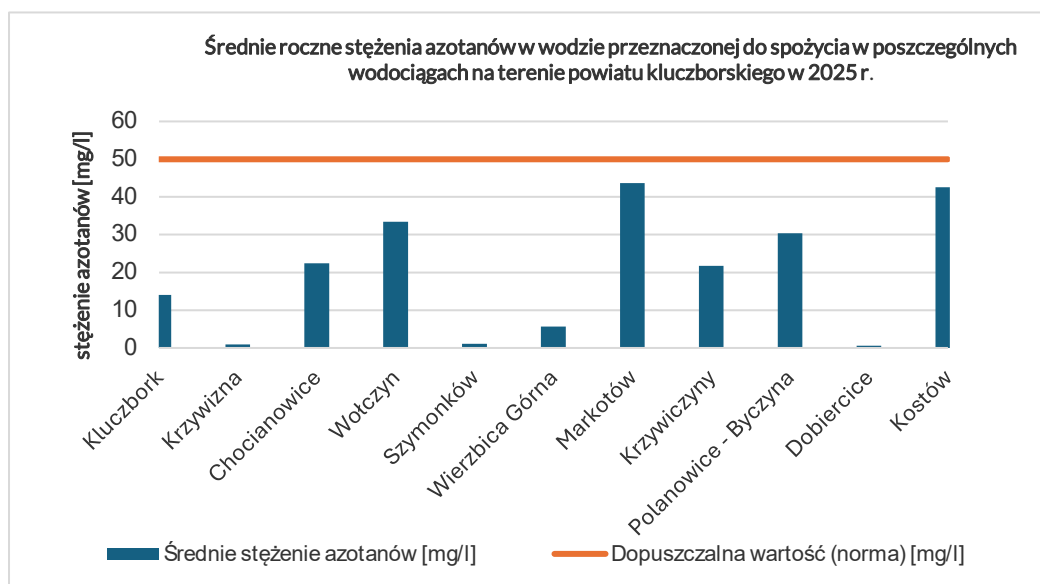
Podwyższone stężenia żelaza i manganu w wodzie przeznaczanej do spożycia przez ludzi nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia, jednak mogą wpływać na jej cechy organoleptyczne, w szczególności smak, zapach oraz wygląd.

Azotany

Azotany stanowią istotny parametr jakości wody przeznaczanej do spożycia ze względu na potencjalne zagrożenie dla zdrowia, w szczególności niemowląt karmionych z butelki. Dopuszczalne stężenie azotanów w wodzie wynosi 50 mg/l i zostało określone w oparciu o ryzyko wystąpienia methemoglobinemii.

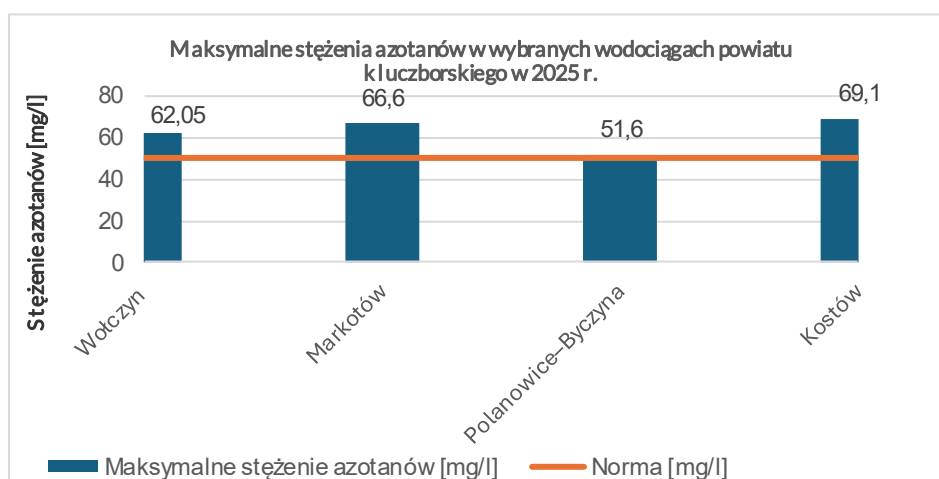
Analiza wyników badań jakości wody przeznaczanej do spożycia na terenie powiatu kluczborskiego wskazuje, że w większości wodociągów stężenia azotanów utrzymują się **poniżej wartości dopuszczalnej**. Wykres nr 4 pokazuje średnie roczne wartości azotanów w nadzorowanych wodociągach.

Wykres nr 4. Średnie roczne stężenia azotanów w wodociągach powiatu kluczborskiego w 2025 r. (źródło: dane PSSE w Kluczborku i administratorów wodociągów).

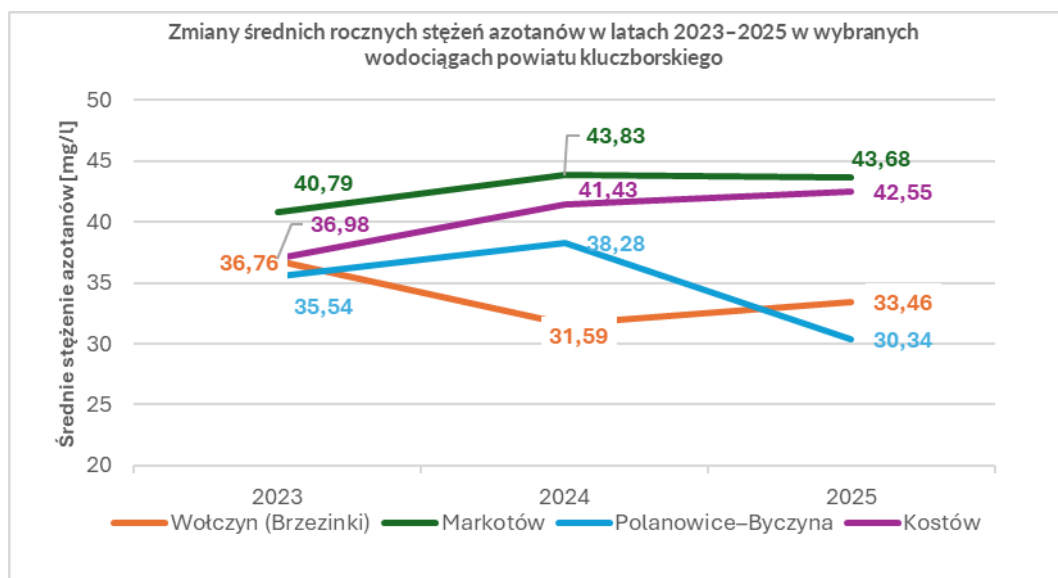
W ciągu roku wyższe stężenia azotanów odnotowywano w wodzie dostarczanej przez wodociągi: Wołczyn (ujęcie Brzezinki), Polanowice-Byczyna, Kostów oraz Markotów. W 2025 r. w wymienionych wodociągach stwierdzono incydentalne przekroczenia dopuszczalnej wartości azotanów (50 mg/l). Wykres nr 5 przedstawia maksymalne stężenia azotanów stwierdzone w 2025 r. w ww. wodociągach na tle dopuszczalnej wartości parametru wynoszącej 50 mg/l.

Wykres nr 5. Maksymalne stężenia azotanów stwierdzone w 2025 r. w wybranych wodociągach na terenie powiatu kluczborskiego. (źródło: dane PSSE w Kluczborku i administratorów wodociągów).

W celu oceny kierunku i dynamiki zmian stężeń azotanów, na wykresie nr 6 przedstawiono trendy średnich rocznych stężeń azotanów w latach 2023–2025 w wodociągach: Wólczyn (ujęcie Brzezinki), Polanowice-Byczyna, Kostów oraz Markotów.

Wykres nr 6. Zmiany średnich rocznych stężeń azotanów w latach 2023–2025 w wodociągach: Wólczyn (ujęcie Brzezinki), Polanowice-Byczyna, Kostów oraz Markotów (źródło: dane PSSE w Kluczborku i administratorów wodociągów).

Analiza przedstawionych wyników wskazuje, że:

- w wodociągu **Wólczyn (ujęcie Brzezinki)** obserwowany jest spadek średnich rocznych stężeń azotanów, co wiąże się z modyfikacją procesu uzdatniania wody w 2025 r., obejmującą technologię usuwania azotanów;
- w wodociągu **Kostów**, pomimo prowadzonego procesu uzdatniania wody, średnie roczne stężenia azotanów utrzymują się na podwyższonym poziomie i wykazują tendencję wzrostową;
- w wodociągu **Markotów**, w którym woda nie podlega uzdatnianiu, widoczna jest stopniowa tendencja wzrostowa średnich rocznych stężeń azotanów w analizowanym okresie;

- w wodociągu **Polanowice–Byczyna** przekroczenia mają charakter okresowy, a średnie roczne stężenia azotanów wykazują zmienność w czasie; w 2025 r. odnotowano obniżenie wartości w porównaniu do roku 2024, przy jednoczesnym utrzymywaniu się stężeń w pobliżu wartości dopuszczalnej.

Problem podwyższonych stężeń azotanów w powiecie kluczborskim dotyczy ograniczonej liczby wodociągów, jednak w części z nich ma charakter utrwalony lub wykazuje tendencję narastającą. Sytuacja ta wymaga dalszego monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz kontynuacji lub wdrażania działań technologicznych, w szczególności w wodociągach nieobjętych uzdatnianiem wody lub charakteryzujących się ograniczoną skutecznością stosowanych technologii.

W 2025 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kluczborku nie zgłoszono żadnych niepożądanych reakcji związanych ze spożyciem wody w strefach zaopatrzenia poszczególnych wodociągów.

Jakość ciepłej wody w podmiotach leczniczych i budynkach użyteczności publicznej pod kątem obecności pałeczek *Legionella sp.*

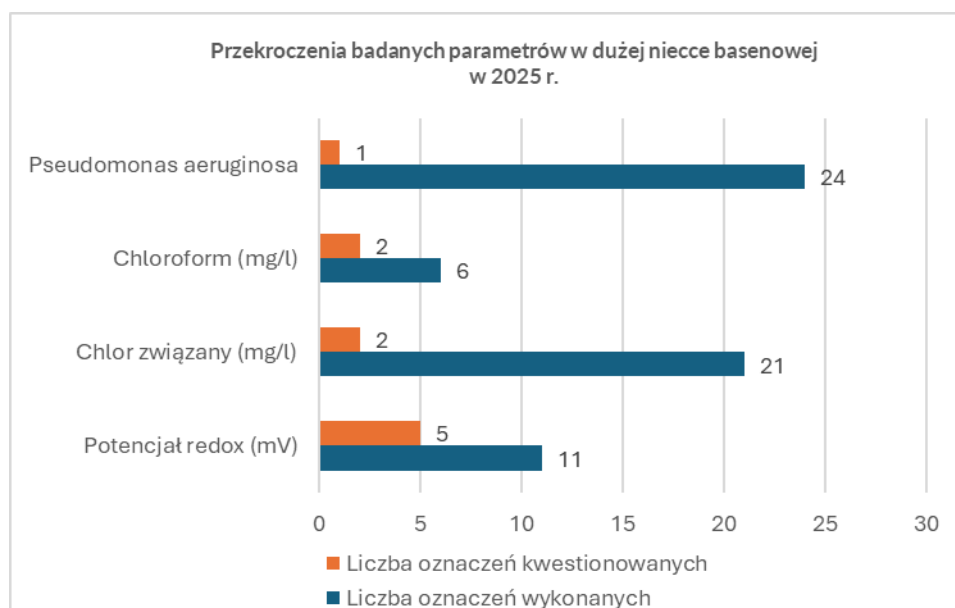
Zgodnie z planem pobierania próbek ciepłej wody w kierunku bakterii *Legionella sp.* pobrano do badań 49 próbek w podmiotach leczniczych i obiektach użyteczności publicznej. Obecność bakterii *Legionella sp.* stwierdzono w czterech próbkach, w tym w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym w Wołczynie oraz w Domu Pomocy Społecznej w Gierałcicach.

Jakość wody na pływalniach i basenach

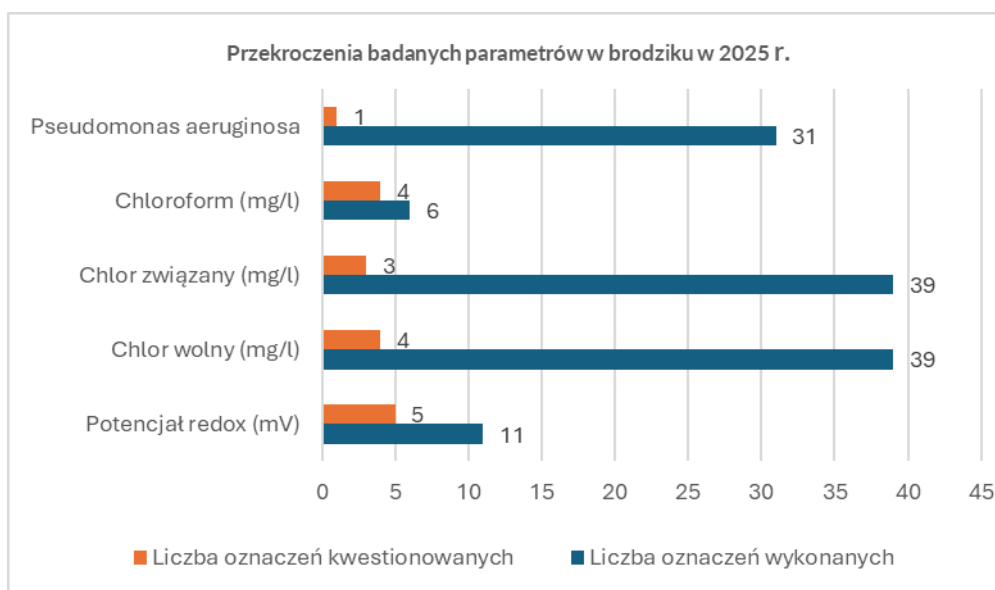
Zgodnie z ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2022 r., poz. 147), na terenie powiatu kluczborskiego kryteria pływalni spełnia wyłącznie kryta pływalnia w Kluczborku. Baseny sezonowe w Bąkowie, Wołczynie i Byczynie nie spełniają definicji pływalni z uwagi na brak wody przepływowej. W sezonie letnim funkcjonował jedynie basen w Ośrodku Wypoczynkowym w Bąkowie, w którym przeprowadzone badania wody nie budziły zastrzeżeń.

W 2025 r. w wodzie z krytej pływalni w Kluczborku stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych: potencjału redox, chloru wolnego, chloru związanego oraz chloroformu, a także incydentalnie parametru mikrobiologicznego *Pseudomonas aeruginosa*. Zakres przekroczeń w dużej niecce i brodziku przedstawiono na wykresach nr 6 i 7.

Wykres nr 6. Przekroczenia badanych parametrów w dużej niecce basenowej w 2025 r. (źródło: badania PSSE w Kluczborku i zarządcy obiektu).

Wykres nr 7. Przekroczenia badanych parametrów w brodziku w 2025 r. (źródło: badania PSSE w Kluczborku oraz dane zarządcy obiektu).

Przekroczenia parametrów fizykochemicznych w dużej niecce i brodziku nie dyskwalifikowały wody basenowej jako przydatnej do kąpieli i nie stanowiły bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia lub życia osób korzystających z pływalni. Stwierdzony udział przekroczeń wskazuje na niedostateczną efektywność procesów technologicznych uzdatniania wody.

W zakresie parametrów mikrobiologicznych stwierdzono incydentalne przekroczenia *Pseudomonas aeruginosa* po jednym przypadku w dużej niecce oraz w brodziku. W związku z tym wydano decyzje nakazowe, a po wdrożeniu działań naprawczych i przeprowadzeniu badań kontrolnych jakość wody została doprowadzona do wymagań określonych w obowiązujących przepisach.

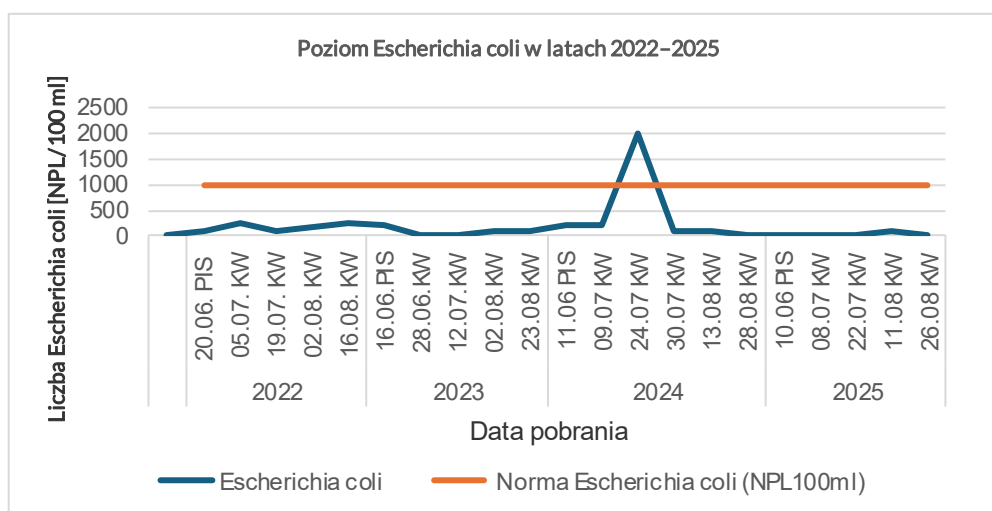
Jakość wody w kąpielisku

W 2025 r. nadzorem sanitarnym objęte było jedno kąpielisko zorganizowane na terenie powiatu kluczborskiego – ZALEW KLUCZBORK w Ligocie Górnej. W trakcie sezonu kąpielowego wydano dwie bieżące oceny jakości wody potwierdzające jej przydatność do kąpeli oraz dwie decyzje o czasowym zakazie kąpeli, związane z wystąpieniem zakwitów sinic. Zakazy obowiązywały w okresach: od 30.06.2025 r. do 22.07.2025 r. oraz od 30.07.2025 r. do zakończenia sezonu kąpielowego, tj. do 02.09.2025 r.

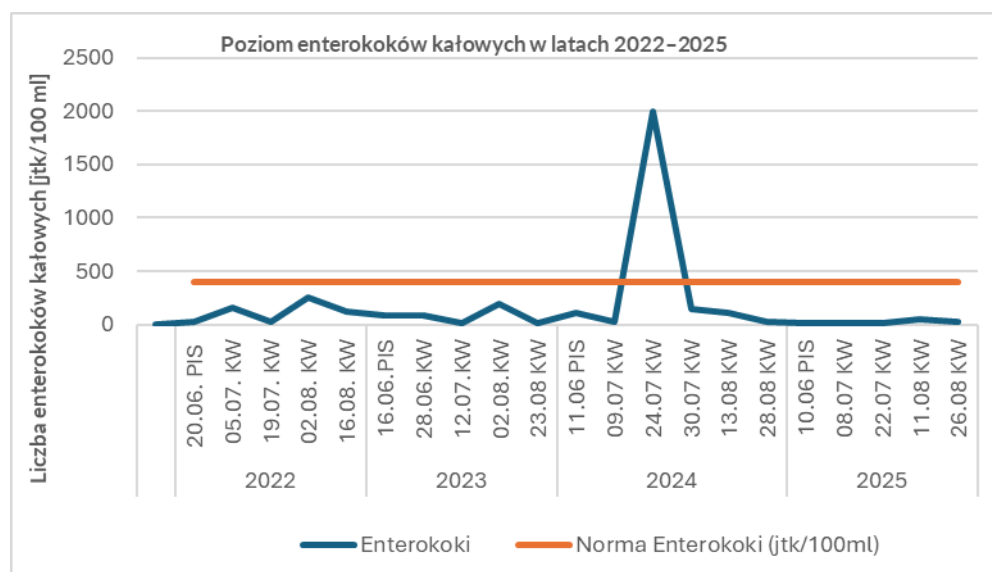
W sezonie kąpielowym 2025 r. nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości parametrów mikrobiologicznych, w tym *Escherichia coli* oraz enterokoków kałowych, ani zanieczyszczeń mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia osób korzystających z kąpieliska.

Po zakończeniu sezonu, na podstawie wyników badań z lat 2022–2025, jakość wody w kąpielisku została zaklasyfikowana jako **dostateczna**. Na wykresach nr 8 i 9 zaprezentowano wyniki badań mikrobiologicznych wody kąpieliska „Zalew Kluczbork” w latach 2022–2025.

Wykres nr 8. Wyniki badań obecności bakterii *Escherichia coli* w próbkach wody z kąpieliska „Zalew Kluczbork” w latach 2022-2025 (źródło: badania PSSE w Kluczborku oraz organizatora kąpieliska).

Wykres nr 9. Wyniki badań obecności Enterokoków w próbkach wody z kąpieliska „Zalew Kluczbork” w latach 2022-2025 (źródło: badania PSSE w Kluczborku oraz organizatora kąpieliska).

Podsumowanie

W 2025 r. monitoring jakości wody obejmujący pobór próbek wody pitnej, wody z kąpielisk, basenów oraz ciepłej wody użytkowej (pod kątem *Legionella sp.*) został przeprowadzony zgodnie z planem. W 2025 r. wydano:

- 10 decyzji finansowych,
- 2 decyzje o braku przydatności wody do spożycia,
- 3 decyzje o warunkowej przydatności wody do spożycia,
- 2 decyzje nakazujące redukcję bakterii *Legionella sp.*
- 2 decyzje o czasowym zakazie kąpieli na kąpielisku.

W 2025 r. odnotowano trzy przypadki krótkotrwałego skażenia mikrobiologicznego wody przeznaczonej do spożycia (bakterie grupy coli) w wodociągach: Kluczbork, Dobiercice oraz Wierzbica Górna.

W wodociągach Wołczyn (ujęcie Brzezinki), Polanowice-Byczyna, Kostów oraz Markotów w latach 2023–2025 stwierdzano okresowe przekroczenia stężenia azotanów w wodzie przeznaczonej do spożycia. W przypadku wodociągu Wołczyn (ujęcie Brzezinki) w 2025 r. zaobserwowano poprawę jakości wody po wdrożeniu działań naprawczych, jednak problem podwyższonych stężeń azotanów w pozostałych wodociągach nadal wymaga dalszego monitorowania oraz analizy skuteczności procesów uzdatniania wody.

III. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2025 r. przeprowadzono 93 kontrole w obiektach użyteczności publicznej, m.in. takich jak:

- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu,
- hotele i inne obiekty hotelarskie,
- pływalnie, baseny i kąpielisko,
- stacje paliw,
- obiekty sportowe i rekreacyjne,
- cmentarze, kaplice przedpogrzebowe, piaskownice,
- przystanki komunikacyjne.

W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono rażących nieprawidłowości. Wydano dwie decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarnego oraz trzy decyzje finansowe.

Placówki ochrony zdrowia

W 2025 r. kontrole przeprowadzono w 36 placówkach ochrony zdrowia. Kontrole obejmowały m.in. ocenę stanu sanitarno-porządkowego pomieszczeń i wyposażenia, wdrożenia i stosowania procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym związanych udzielaniem świadczeń zdrowotnych w tym stosowania systemu kontroli zakażeń szpitalnych, prowadzenia kontroli wewnętrznej, dekontaminacji narzędzi oraz sprzętów, postępowania z bielizną, odzieżą ochronną, odpadami komunalnymi i medycznymi, podejmowania działań zapobiegających wystąpieniu bakterii *Legionella sp.* w instalacjach wodociągowej i wentylacyjno-klimatyzacyjnej oraz przestrzegania ustawy z 09.11.1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

W jednym szpitalu stwierdzono brak wydzielonego pokoju przygotowawczego, stanowiącego element zespołu pomieszczeń pielęgniacyjnych oddziału. W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością wydano decyzję nakazową.

W jednej poradni stwierdzono nieprawidłowość, uszkodzoną powierzchnię tapicerki fotela stomatologicznego z ubytkiem części materiału. Nieprawidłowość została usunięta.

W jednym zakładzie rehabilitacji leczniczej w związku z czynnościami kontrolnymi podjętymi w ramach interwencji, stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-porządkowego wyposażenia oraz warunków sanitarno-higienicznych w gabinecie lekarskim. Nieprawidłowości zostały usunięte.

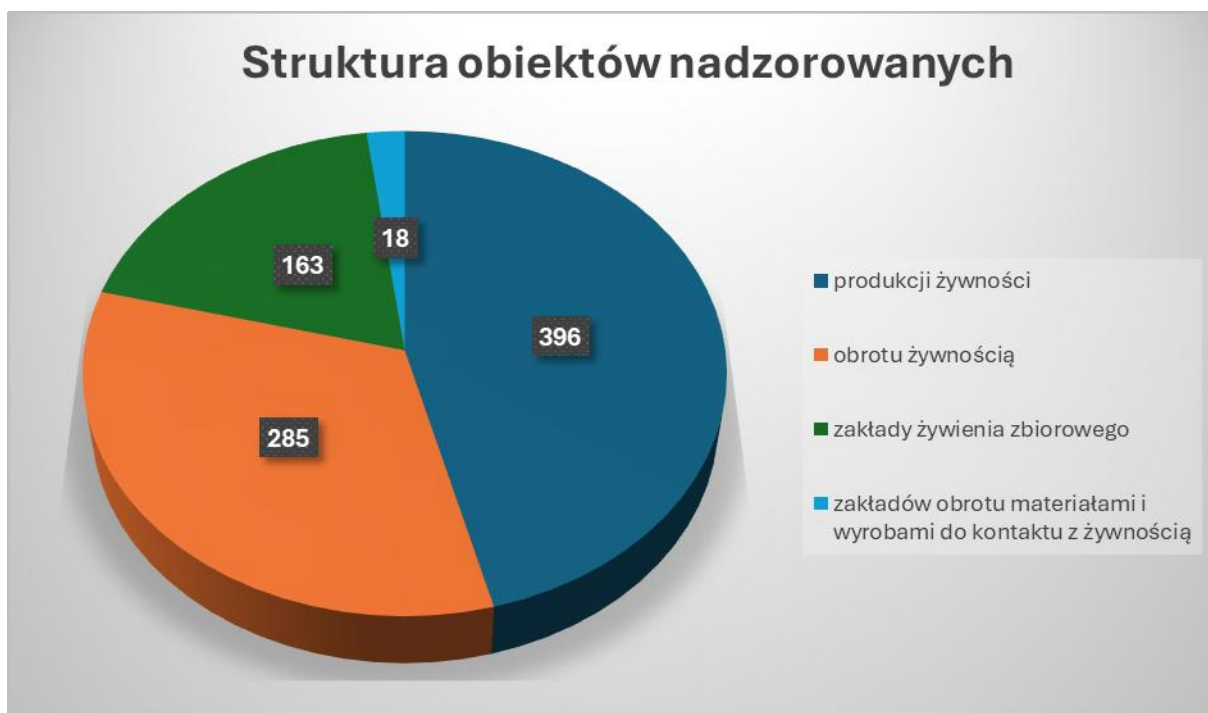
W pozostałych skontrolowanych placówkach nieprawidłowości nie stwierdzono.

IV. Stan sanitarny obiektów, żywności, żywienia i przedmiotów użytku

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z kompetencjami sprawują nadzór nad produkowaną i wprowadzaną do obrotu żywnością pochodzenia roślinnego oraz żywnością pochodzenia zwierzęcego w obrocie.

Nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia realizowany był poprzez kontrole sanitarne w zakładach produkcji i obrotu żywnością oraz w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Stan sanitarny nadzorowanych obiektów kontrolowany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością z uwzględnieniem przepisów w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych.

W 2025 r. nadzorem objęto 861 zakładów, w tym 396 produkcji żywności (przeważająca część zakładów produkcyjnych to producenci produkcji pierwotnej), 285 obrotu żywnością i 163 zakłady żywienia zbiorowego (w tym 87 żywienia otwartego, 72 żywienia zamkniętego, 3 zakłady usług cateringowych) oraz 18 zakładów obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością.

Ogółem w 2025 roku skontrolowano 250 zakładów, w których przeprowadzono 419 kontroli, w tym 166 planowanych zgodnie z harmonogramem kontroli oraz 253 ponadplanowych.

Kontrole ponadplanowe to:

- kontrole graniczne -120
- kontrole tematyczne - 59
- kontrole RASFF - 35
- kontrole odbiorowe -26
- kontrole zw. z interwencjami klientów - 9
- rekontroli - 3
- kontrola z Inspekcją Wojskową -1

Kontrole w produkcji i obrocie żywnością miały celu sprawdzenie przestrzegania przez podmioty wymagań dotyczących bezpieczeństwa żywności, a także przestrzegania wymagań higienicznych dotyczących m.in. warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego. Kontrole przeprowadzono zgodnie z terminami, rodzajami i zakresami, przyjętymi w harmonogramach kontroli, a ich częstotliwość zależna była od oceny ryzyka dotyczącego m.in. rodzaju i zakresu prowadzonej działalności, rodzaju produktów i stosowanych procesów.

Zakres kontroli obejmował m.in. :

- prawidłowość stosowanych procesów produkcyjnych,
- ocenę jakości zdrowotnej żywności, surowców, półproduktów i wyrobów gotowych,
- źródła pochodzenia surowców oraz produktów gotowych,
- znakowanie produktów,
- wymagania higieniczno-sanitarne w zakładzie w tym pomieszczenia produkcyjne, magazynowe, maszyny i urządzenia, linie produkcyjne, środki transportu,
- stan zdrowia osób biorących udział w produkcji lub obrocie żywnością,
- wdrożenie kontroli wewnętrznej m.in. wdrożenie i stosowanie zasad systemu HACCP oraz realizacji zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP) i dobrej praktyki produkcyjnej (GMP).

W 2025 r. przeprowadzono 44 kontrole interwencyjne, w tym 35 związanych funkcjonowaniem systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i paszach (RASFF) oraz 9 w związku z interwencjami zgłoszonymi przez konsumentów. Artykuły spożywcze i materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością będące przedmiotem powiadomień w ramach systemu RASFF były niezwłocznie wycofywane z obrotu handlowego. We wszystkich przypadkach przedsiębiorcy podejmowali działania, zmierzające do wycofania produktów niezgodnych z wymaganiami w ramach funkcjonujących procedur. Nie było konieczności wydawania w tym zakresie decyzji administracyjnych.

Interwencje konsumentów w przeważającej części dotyczyły wprowadzania do obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej (po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości) oraz braku bieżącej czystości w placówkach. Ich zasadność potwierdzono w 4 przypadkach. W każdym z nich podjęto działania administracyjne zgodnie z kompetencjami - stwierdzone nieprawidłowości zostały niezwłocznie usunięte.

W wyniku prowadzonych działań w 2025 roku wydano 207 decyzji administracyjnych, w tym 25 z naruszenia przepisów prawnych (3 nakazowe i 22 płatnicze). Pozostałe decyzje dotyczyły zatwierdzenia zakładów do prowadzenia działalności, wykreślenia zakładów z rejestru oraz decyzji w ramach prowadzonych kontroli granicznych.

Za stwierdzone nieprawidłowości sanitarne nałożono 16 mandatów karnych na kwotę 4 300,00 zł. Najwięcej mandatów wystawiono w sklepach oraz zakładach żywienia zbiorowego otwartego. Również te obiekty oceniono jako najczęściej wymagające poprawy stanu sanitarno- technicznego. Może to być spowodowane dużą rotacją personelu, co wiąże się z brakiem dostatecznego doświadczenia i wiedzy pracowników na temat podstawowych zasad

higieny, wymagań higieniczno-sanitarnych obowiązujących w zakładach branży spożywczej oraz potencjalnych zagrożeń.

Najczęstszymi nieprawidłowościami stwierdzanymi w wyniku przeprowadzonych kontroli, podobnie jak w latach ubiegłych były:

- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia,
- brak zachowania bieżącej czystości w placówce,
- wprowadzanie do obrotu przeterminowanych środków spożywczych,
- brak możliwości identyfikacji wprowadzanych do obrotu środków spożywczych luzem,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych.

Działalność kontrolna w latach 2025 - 2021

	2025	2024	2023	2022	2021
Liczba obiektów objętych nadzorem	861	829	798	617	624
Liczba obiektów zatwierdzonych	24	28	23	30	36
Liczba obiektów skontrolowanych	250	246	254	202	184
Liczba kontroli z wyłączeniem kontroli granicznych	299	292	305	275	225
Liczba obiektów sklasyfikowanych	166	186	181	113	83
Liczba decyzji administracyjnych	207	200	215	203	249
Liczba nałożonych mandatów	16	15	21	13	7
Kwota nałożonych mandatów (zł)	4300,00	4450,00	4900,00	2350,00	1700,00
Liczba pobranych próbek	205	235	230	193	166
Liczba próbek zdyskwalifikowanych	3	2	2	0	0

Jakość zdrowotna środków spożywczych

Ogółem pobrano do badań laboratoryjnych 205 próbek, w tym 200 próbek żywności, 3 próbki tłuszczów smażalniczych w gastronomii na stopień ich zużycia oraz 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Główne kierunki badań to: mikrobiologia, metale szkodliwe dla zdrowia, pozostałości pestycydów, mikotoksyny, azotany, zawartość substancji dodatkowych, substancje migrujące z materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, GMO, zawartość jodu w soli kuchennej, furan, znakowanie, zawartość glutenu, WWA, oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych, napromienianie żywności, oznaczanie zawartości związków polarnych w tłuszczach smażalniczych, kontrola środków spożywczych wzbogacanych w witaminy, składniki mineralne, oznaczanie zawartości substancji farmakologicznie czynnych w suplementach diety i inne. Próbki pobierane do badań laboratoryjnych oceniane są również w kierunku zgodności znakowania z obowiązującymi przepisami. Zakwestionowano 3 próbki - 1 z uwagi na przekroczenie dopuszczalnego poziomu pestycydu, 1 z uwagi na przekroczenie dopuszczalnego poziomu mikotoksyn i 1 z uwagi na zmienione cechy organoleptyczne.

Zgodnie z obowiązującym prawem żywnościowym obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności spoczywa na przedsiębiorcach branży spożywczej.

Współpraca z innymi jednostkami kontrolnymi

W 2025 roku realizowana była współpraca z Inspekcją Weterynaryjną w obszarze zagadnień dotyczących bezpieczeństwa żywności zgodnie z założeniami zawartego porozumienia o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i organów Inspekcji Weterynaryjnej. Na bieżąco aktualizowano listę zakładów wspólnie nadzorowanych, przekazywano sobie informacje w związku z pobieranymi do badań próbkami środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego.

W ramach porozumienia z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcją Ochrony Środowiska przeprowadzono 5 wspólnych kontroli w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego. W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Podsumowanie

- W 2025 roku realizowano urzędowe kontrole żywności zgodnie z planem oraz kontrole ponadplanowe w związku z powiadomieniami w systemie RASFF, z wnioskami w sprawie zatwierdzenia zakładów, kontroli granicznych, poborem próbek do badań laboratoryjnych, oraz interwencjami konsumentów.
- Na terenie powiatu, nie wystąpiły zjawiska, które stanowiłyby istotne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi pod względem skali zjawiska oraz rodzaju zagrożenia.
- Najczęściej powtarzającym się problemem było wprowadzanie do obrotu przeterminowanych środków spożywczych oraz brak zachowania bieżącej czystości w placówkach. Wszystkie stwierdzone nieprawidłowości udało się skutecznie wyeliminować, przy pomocy rutynowych procedur postępowania.
- Realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną system kontroli pozwalał na szybką interwencję i likwidację potencjalnego zagrożenia pojawiającego się na skutek złamania przepisów sanitarnych.

V. Stan sanitarny środowiska pracy oraz nadzór nad chemikaliami.

W 2025 r. głównym kierunkiem działania w zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego w zakładach pracy, było narażenie pracowników na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy.

W tym zakresie przeprowadzono 25 kontroli. Nieprawidłowości stwierdzono w czterech zakładach pracy. Wydano 7 decyzji administracyjnych i 8 decyzji płańczych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- badań środowiska pracy (brak lub nieaktualne badania),
- oceny ryzyka zawodowego (brak aktualizacji),
- „Informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym” za rok 2025 (brak aktualizacji).

W zakresie rakotwórczego działania pyłów azbestu, przeprowadzono 3 kontrole (były to firmy spoza terenu objętego nadzorem). Podczas demontażu wyrobów zawierających azbest kontrolowano: środki ochrony indywidualnej, sposób wykonywania pracy, oznakowanie terenu informujące o pracach związanych z azbestem, dokumentację w zakresie oceny ryzyka zawodowego, szkoleń bezpieczeństwa i higieny pracy, orzeczenia lekarskie z badań profilaktycznych pracowników.

Stwierdzono nieprawidłowości dotyczące m.in.

- ochron indywidualnych (środki ochrony były po terminie przydatności do użytkowania oraz brak było informacji w języku polskim na opakowaniu),
- badań środowiska pracy w zakresie pyłów azbestu (brak badań),
- prawidłowej oceny ryzyka zawodowego,
- przesyłania do właściwego terenowo inspektora sanitarnego zgłoszenia zamiaru przeprowadzenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest (zgłoszenia były przesyłane bez zachowania terminu wymienionego w przepisie prawnym – t.j. w terminie krótszym niż 7 dni przed rozpoczęciem prac oraz bez kopii oceny stanu wyrobów zawierających azbest).

Informacje o nieprawidłowościach zostały przekazane do właściwych terenowo inspektorów sanitarnych.

W 2025 r. narażonych na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym było 694 pracowników (w 2024 r. – było 513 pracowników narażonych). Wzrost liczby narażonych pracowników wiąże się ze zmianą Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy, w którym oprócz dotychczasowych rozwiązań, uwzględniono dodatkowo ochronę pracowników przed zagrożeniem na działanie substancji reprotoksycznych (działające szkodliwie na rozrodczość).

Ponadto przeprowadzono kontrole w zakresie:

- oceny realizacji ogólnych wymogów w kontrolowanych zakładach pracy – 7 kontroli – stwierdzono nieprawidłowość w 3 zakładach (dot. brak badań i pomiarów środowiska pracy w zakresie hałasu i oświetlenia elektrycznego, brak dróg komunikacyjnych w hali produkcyjnej, brak szafek w jadalni do przechowywania indywidualnych posiłków pracowników),
- narażenia na czynniki biologiczne – 2 kontrole – nie stwierdzono nieprawidłowości,
- stosowania prekursorów narkotykowych – 2 kontrole – nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ww. zakresie wydano 3 decyzje merytoryczne i 3 decyzje płatnicze.

W kontrolowanych zakładach pracy warunki sanitarno-higieniczne pomieszczeń produkcyjnych i socjalnych były prawidłowe.

Wszyscy pracownicy w kontrolowanych zakładach posiadali aktualne orzeczenia lekarskie bez przeciwwskazań do wykonywania pracy, byli zapoznani z oceną ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, stosowali przydzielone im środki ochrony indywidualnej.

W nadzorowanych zakładach nie stwierdzono przekroczenia Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń pyłów oraz substancji chemicznych. Jednak w dalszym ciągu występuje przekroczenie norm higienicznych hałasu, dotyczy to 10 zakładów pracy. Narażonych na działanie ponadnormatywnego hałasu było 176 pracowników. Ilość narażonych pracowników pozostaje na tym samym poziomie co w roku ubiegłym. Na stanowiskach pracy, gdzie występują przekroczenia, pracodawcy zobowiązani są do:

- opracowania i wdrożenia programu ograniczenia narażenia na hałas,
- właściwego doboru indywidualnych ochron słuchu odpowiednio do zagrażającego widma hałasu,
- stosowania przez pracowników ochron słuchu,

- oznakowania miejsc zagrożenia informacją o występującym przekroczeniu normatywów higienicznych oraz znakami nakazującymi stosowanie ochron słuchu.

W 45 zakładach pracy będących pod nadzorem, występuje narażenie na czynniki biologiczne. Są to przede wszystkim podmioty medyczne, zakłady gospodarki komunalnej/oczyszczalnie ścieków oraz zakłady cukierniczo-piekarskie. Ogółem narażonych na czynniki biologiczne jest 821 osób. W siedmiu zakładach pracy występuje kategoria ryzyka „wysoka”, z uwagi na występowanie narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne grupy 3 o podwyższonym ryzyku narażenia względem ryzyka populacyjnego – dot. zakładów gospodarki odpadami oraz przy oczyszczaniu ścieków.

W tym zakresie przeprowadzono 3 kontrole, które nie wykazały nieprawidłowości.

W rejestrze obiektów, nadzorowanych przez Oddział Higieny Pracy znajdowało się 159 zakładów pracy, w których ogółem zatrudnionych było 5987 pracowników.

Liczba zatrudnionych osób w zakładach pracy	Liczba zakładów pracy w rejestrze	Ogółem zatrudnionych	Liczba skontrolowanych zakładów w 2025 r.	Liczba zatrudnionych w skontrolowanych zakładach pracy w 2025 r.
do 9	68	371	24	107
od 10-49	58	1195	20	449
od 50-249	28	2744	13	1383
250 i więcej	5	1677	3	823

W 2025 r. skontrolowano 60 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 2762 pracowników, co stanowi 47 % ogółu zatrudnionych pracowników w powiecie kluczborskim. Przeprowadzono ogółem 62 kontrole oraz 2 postępowania w sprawie choroby zawodowej.

W 2025 r. wpłynęło ogółem 5 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej, w tym 3 zgłoszenia dotyczyły przeprowadzenia dochodzenia na wnioski innych inspektorów sanitarnych.

PPIS w Kluczborku przeprowadził i rozpatrzył 2 dochodzenia ws. podejrzenia choroby zawodowej, dotyczyły następujących chorób:

- „*Choroby skóry: alergiczne kontaktowe zapalenie skóry*” – wymienionej w pozycji 18.1 wykazu chorób zawodowych – na stanowisku „mechanik samochodowy”,
- „*Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy, zespół cieśni w obrębie nadgarstka*” – wymienionej w pozycji 20.1 wykazu chorób zawodowych – na stanowisku „przedstawiciel handlowy-technolog”.

Wydano 1 decyzję w sprawie stwierdzenia choroby zawodowej:

- „*Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, które spowodowało trwałe upośledzenie sprawności wentylacji płuc ze stosunkiem procentowym natężonej objętości wydechowej pierwszosekundowej (FEV1) do pojemności życiowej (VC) wynoszącym 0,7 po leku rozrzedzającym oskrzela*” – wymienionej w pozycji 5 wykazu chorób zawodowych – na stanowisku „mechanik samochodowy”.

Wystawiono 1 kartę stwierdzenia choroby zawodowej.

Choroby zawodowe zgłoszone w powiecie kluczborskim w latach 2021-2025

Rok Jednostka chorobowa*	2021	2022	2023	2024	2025
Przewlekła choroba narządu głosu – poz. 15	1	1	1	-	-
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni nadgarstka – poz. 20	-	-	1	-	-
Choroby zakaźne lub pasożytnicze – Covid-19/Borelioza- poz. 26	-	1	1	-	-
Przewlekłe choroby układu ruchu – poz. 19	1	-	-	-	-
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli (...) -poz. 5	-	-	-	1	-
Choroby skóry – poz. 18.1; poz. 18.2	-	-	-	-	2

*Wykaz chorób zawodowych - zał. do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (t.j. Dz. U. 2022/1836)

Stwierdzone choroby zawodowe w powiecie kluczborskim w latach 2021-2025

Zawód Jednostka Chorobowa*	Choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa – poz. 26	Przewlekłe choroby narządu głosu - 15	Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli (...) - poz. 5	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy - poz. 20
Nauczyciel	-	3	-	-
Pracownik produkcyjny, szwaczka	-	-	-	1
Lakiernik samochodowy/blacharz	-	-	1	-
Leśnik	1	-	-	-
Pielęgniarka	1	-	-	-

Najwięcej chorób zawodowych stwierdza się w grupie zawodowej „nauczyciel” – „Przewlekłe choroby narządu głosu”.

Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w województwie opolskim i powiecie kluczborskim w latach 2021-2025

Lata	2021	2022	2023	2024	2025
Województwo opolskie	10	22	13	67	41
Powiat kluczborski	1	2	2	3	1

W trakcie czynności kontrolnych prowadzono działania informacyjno-edukacyjne na temat:
 – kampanii organizowanej przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy pod nazwą „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy. Bezpieczeństwo pracy w świecie cyfrowym”,

- szkodliwego działania na organizm ludzki radonu - gazu radioaktywnego, który występuje naturalnie w glebie, wodzie i skałach,
- Legionellozy - choroby zakaźnej wywoływanej przez bakterie z rodzaju *Legionella*,
- ryzyka dla zdrowia, jakie wynika z oceny narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, i dodatkowego ryzyka, które wynika z palenia tytoniu oraz w zakresie środków ostrożności, które powinny być podejmowane w celu ograniczenia tego narażenia.

Nadzór nad chemikaliami:

Kontrole prowadzone były w zakresie:

- udostępniania produktów biobójczych przeznaczonych wyłącznie dla użytkowników profesjonalnych,
- udostępniania produktów biobójczych przeznaczonych do konserwacji drewna i materiałów budowlanych, przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych i nieprofesjonalnych, w sprzedaży internetowej i stacjonarnej,
- produktów biobójczych stosowanych w higienie weterynaryjnej,
- produktów biobójczych posiadających pozwolenia europejskie,
- produktów chemicznych, w zakresie rozporządzenia REACH, w sprzedaży internetowej i stacjonarnej,
- produktów kosmetycznych (kontrola u producenta i w dystrybucji),
- poboru próbek produktów kosmetycznych przeznaczonych dla niemowląt i małych dzieci,
- stosowania prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3.

W zakresie przestrzegania przepisów dotyczących udostępniania produktów biobójczych, ogółem przeprowadzono 12 kontroli, w tym 2 kontrole interwencyjne.

Skontrolowano 26 produktów, zakwestionowano 8 produktów w 4 podmiotach. Nieprawidłowości dotyczyły braku pozwolenia na obrót.

Wydano 3 decyzje merytoryczne i 4 decyzje płatnicze.

Przeprowadzono 1 kontrolę podmiotu odpowiedzialnego - producenta produktów kosmetycznych (ocena dokumentacji i oznakowania produktu kosmetycznego) oraz 9 kontroli u dystrybutorów produktów kosmetycznych (ocena oznakowania, w tym zawartości substancji zakazanych w produktach kosmetycznych).

Łącznie przeprowadzono 10 kontroli, skontrolowano 32 produkty kosmetyczne - nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pobrano 2 próbki kosmetyków do badań laboratoryjnych w zakresie zanieczyszczeń mikrobiologicznych - nie stwierdzono nieprawidłowości.

W zakresie przestrzegania przez osoby wprowadzające do obrotu mieszaniny chemiczne, podlegające przepisom rozporządzenia REACH i CLP, przeprowadzono 10 kontroli, w tym 3 kontrole interwencyjne.

Skontrolowano ogółem 84 produkty chemiczne, w tym 63 produkty podczas kontroli e-commerce (strony lub aukcje internetowe). Z tego zakwestionowano 40 produktów chemicznych w zakresie nieprawidłowej reklamy na stronach lub aukcjach internetowych.

W powyższym zakresie wydano 1 decyzję administracyjną (umarzającą postępowanie) oraz 2 decyzje płatnicze. Nałożono 2 mandaty karne, w łącznej wysokości 600,00 zł.

Nadzór nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi.

Na terenie powiatu kluczborskiego nie ma podmiotów, które posiadają zezwolenie Biura do spraw Substancji Chemicznych na prowadzenie działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub

wewnątrzspółnotowego nabycia oraz wprowadzenia do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, mogących podlegać kontroli w tym zakresie.

W 2025 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kluczborku nie wpłynęło zgłoszenie zatrucia środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi.

Państwowa inspekcja sanitarna prowadzi działania edukacyjne i promocyjne. Adresatami działań jest przede wszystkim młodzież szkół gimnazjalnych i licealnych, ich rodzice i opiekunowie, a także nauczyciele i pedagodzy pracujący z młodzieżą. W ramach tych działań przekazywane są informacje o zagrożeniach związanych z zażywaniem dopalaczy oraz prowadzony jest kolportaż materiałów edukacyjnych (plakaty, ulotki dla uczniów, ulotki dla rodziców).

Wnioski

1. Podobnie jak w roku ubiegłym, w zakładach pracy, wystąpiły głównie przekroczenia Najwyższych Dopuszczalnych Natężeń hałasu (10 zakładów). Nie stwierdzono przekroczeń Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń pyłów oraz substancji chemicznych.
2. Wzrost liczby osób narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym wynika ze zmian regulacji prawnych, które uwzględniły substancje reprotoksyczne kategorii 1A lub 1B w środowisku pracy (m.in. tlenek węgla, który występuje podczas prac związanych ze spawaniem metali).
3. Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami występującymi w zakładach pracy to w dalszym ciągu brak aktualnych badań czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy oraz nieaktualne oceny ryzyka zawodowego pracowników.
4. W zakresie nadzoru nad chemikaliami, najwięcej nieprawidłowości stwierdzono w zakresie braku pozwolenia na obrót jak również w zakresie prawidłowej reklamy produktów chemicznych udostępnianych na stronach lub aukcjach internetowych (dot. braku informacji o zagrożeniach - zwroty „H”).
5. Firmy budowlane spoza powiatu kluczborskiego, zajmujące się demontażem wyrobów zawierających azbest, nie spełniają wymogów Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

VI. Stan sanitarny w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych.

Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi sprawowany jest na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416), rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1604 ze zm.) oraz na podstawie art. 10 ust. 1 pkt. 1 i 3 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1043 ze zm.).

Na terenie powiatu kluczborskiego w 2025 r. nadzorem sanitarnym objęte były następujące placówki:

- żłobki – 7
- przedszkola – 31
- szkoły podstawowe – 15
- zespoły szkół – 18 (w tym: oddziały przedszkolne - 10, szkoły podstawowe - 12, licea ogólnokształcące - 5, technika - 4, szkoła specjalna – 1, szkoła policealna – 2, szkoła branżowa -3),
- niepubliczna szkoła policealna – 1
- warsztaty szkolne - 3
- internaty - 3

- szkoła muzyczna - 1
- świetlica terapeutyczno-wychowawcza „Parasol” - 1
- Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli - 1
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - 1
- Domy Dziecka - 3

Łącznie przeprowadzono 72 kontrole, w tym 26 kontroli ponadplanowych m.in. w związku przygotowaniem placówek do nowego roku szkolnego, wypoczynkiem letnim i zimowym, sprawdzające wykonania decyzji, pomiary mebli i tornistrów oraz na wniosek strony.

W 2025 r. wydano 9 decyzji merytorycznych, 7 decyzji finansowych oraz nałożono 1 mandat karny.

W wielu placówkach sukcesywnie prowadzone są prace remontowe, w związku z czym stan sanitarno-higieniczny obiektów z roku na rok ulega poprawie. Wydawano przede wszystkim decyzje na stan nawierzchni placów zabaw, stolarkę okienną oraz stan nawierzchni podłóg w salach zajęć. Podczas kontroli nie stwierdzono zaniedbań w utrzymaniu bieżącego porządku i czystości (poza jednym przedszkolem, na który nałożono mandat), nie brakowało środków do utrzymania higieny osobistej uczniów, jak również środków do utrzymania czystości w placówkach. Ciągła poprawa następuje w zakresie stanu technicznego mebli szkolnych i urządzeń sportowych - placówki systematycznie wymieniają sprzęt i urządzenia na nowe, posiadające wymaganą dokumentację (certyfikaty, atesty). We wszystkich szkołach zapewniono miejsca do pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych, a wspólne półki w wielu szkołach zastąpiono szafkami indywidualnymi. Stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń oraz otoczenia w nadzorowanych placówkach był prawidłowy.

Ocena warunków środowiska szkolnego

- pomiary temperatury

Badania przeprowadzono w 19 placówkach w 121 pomieszczeniach, nieprawidłowości nie stwierdzono.

- analiza rozkładów zajęć

Badania przeprowadzono w 18 placówkach w 146 oddziałach, nieprawidłowości nie stwierdzono. Racjonalne zaplanowanie rozkładów zajęć lekcyjnych w układzie dnia, tygodnia i roku szkolnego jest nieodzownym warunkiem higienicznej organizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego w szkole.

- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów - w marcu i w listopadzie w szkołach podstawowych przeprowadzono badanie/ocenę dostosowania mebli do wzrostu uczniów: w 4 placówkach, w 26 oddziałach, zmierzono 542 uczniów. Ocena nie wykazała nieprawidłowości. Podczas oceny stanowiska pracy ucznia informowano na bieżąco o przestrzeganiu zasad prawidłowego zestawienia mebli, ich oznakowania, różnicowania mebli w poszczególnych klasach. Podczas kontroli przeprowadzono działania informacyjno-edukacyjne dot. ergonomicznego stanowiska pracy dziecka/ucznia.

- pomiary ciężaru tornistrów/plecaków uczniów

W zakresie profilaktyki wad postawy u dzieci i młodzieży w 3 placówkach przeprowadzono pomiary ciężaru tornistrów/plecaków uczniów, w porównaniu do masy ciała. Łącznie przebadano 195 dzieci w 20 oddziałach.

W wyniku badania ustalono, że:

- ✓ 80 uczniów (41%) posiadało prawidłowo spakowany tornister do 10% masy ciała,
- ✓ 76 uczniów (39%) posiadało tornister spakowany do 15% masy ciała,
- ✓ 39 uczniów (20%) posiadało zbyt ciężki tornister przekraczający 15% masy ciała.

We wszystkich skontrolowanych szkołach zorganizowano indywidualne lub zbiorowe miejsca (szafki, szuflady, półki) na pozostawienie w placówce podręczników i przyborów szkolnych. Podczas bieżących kontroli w szkołach prowadzono działania informacyjno-edukacyjne na temat nadmiernego obciążenia tornistrów/ plecaków. Zwrócono uwagę na potrzebę prowadzenia regularnych działań edukacyjnych, zarówno wśród rodziców i opiekunów, jak i nauczycieli pod kątem prawidłowo spakowanego tornistra/plecaka.

Program „Owoce w szkole” , mleko/sok w placówkach szkolnych

W 13 skontrolowanych placówkach kontynuowano program „*Owoce i warzywa w szkole*”. Celem programu jest zmiana nawyków żywieniowych dzieci i młodzieży poprzez zwiększenie udziału owoców i warzyw w codziennej diecie oraz propagowanie zdrowego odżywiania. W programie ogółem uczestniczyło 1786 uczniów z klas I-V ze szkół podstawowych. W 11 placówkach szkolnych dzieci otrzymywały mleko białe, soki – korzystało 1651 uczniów.

Warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli ustalono, że zespół sportowy, czyli zespół pomieszczeń, składający się z jednej lub więcej sal sportowych oraz pomieszczeń pomocniczych posiadało 10 skontrolowanych placówek. W salach rekreacyjno-zastępczych bądź gimnastycznych zajęcia odbywały się w 8 placówkach szkolnych. Ponadto dla uczniów w 18 skontrolowanych szkołach prowadzono zajęcia na boisku szkolnym.

Uczniowie nie mają możliwości korzystania z natrysków po każdym zajęciu wychowania fizycznego. Pysznice używane są sporadycznie, w większości przypadków używane są tylko po dodatkowych zajęciach sportowych.

Opieka medyczna w szkołach

Profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami w szkołach realizowana jest, przede wszystkim przez pielęgniarki szkolne. W roku 2025 skontrolowano 14 placówek szkolnych, w których uczniowie mieli zapewnioną opiekę medyczną w gabinetach profilaktyki zdrowotnej na terenie szkoły (w 4 szkołach były to pomieszczenia zastępcze). Skontrolowane gabinety były w dobrym stanie sanitarno-higienicznym oraz technicznym.

Nadzór nad wypoczynkiem letnim i zimowym dzieci i młodzieży

W 2025 r. na terenie powiatu kluczborskiego zarejestrowano łącznie 33 turnusy wypoczynkowe. Skontrolowano 1 zorganizowaną formę wypoczynku zimowego oraz 10 form wypoczynku (kolonie, półkolonie) w czasie wakacji letnich. Ogólna liczba uczestników wypoczynków wynosiła 722 (wypoczynek zimowy – 171, letni – 551).

Placówki wypoczynku zostały właściwie przygotowane na przyjęcie dzieci i młodzieży. Organizatorzy zapewnili bezpieczne oraz higieniczne warunki wypoczynku. Nie stwierdzono zagrażających życiu wypadków, urazów, zachorowań. Nie odnotowano zachorowalności na choroby zakaźne, zbiorowych zatruc pokarmowych oraz zatruc dopalaczami. W placówkach pozostawiano materiały edukacyjne o tematyce: ogólne wskazania profilaktyczne – higiena osobista, zasady bezpiecznego spożywania surowych warzyw i owoców, energetyki, świerzb, nie daj się grypie, chroń przed grypą siebie i innych.

Działania edukacyjne i informacyjne.

W kontrolowanych placówkach pozostawiano materiały edukacyjne dotyczące m.in.; profilaktyki i zwalczania wszawicy, zapobiegania zakażeniu świerzem, podstawowe informacje dotyczące norowirusów, bezpieczne piaskownice, energetyki, zalecany asortyment w sklepikach szkolnych, informacje o następstwach używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, „Jak wybrać właściwy tornister i dobrze go spakować?”, „Ergonomiczne stanowisko pracy ucznia/dziecka”. Przeprowadzono bezpośrednią edukację wśród uczniów/dzieci na temat higieny osobistej, mycia owoców i wietrzenia pomieszczeń.

Ponadto w trakcie kontroli omówiono z dyrektorami placówek zagadnienie dotyczące spożywania przez młodzież napojów energetyzujących pod kątem ich wpływu na zdrowie oraz prowadzono działania edukacyjne dotyczące radonu i Legionelloza.

Przekazywano również informacje dotyczące realizacji programu bezpłatnych szczepień przeciw HPV dla uczniów w wieku od 9 do 14 lat.

Wnioski

1. We wszystkich nadzorowanych szkołach podstawowych umożliwiono uczniom pozostawianie części podręczników i przyborów szkolnych.
2. W dalszym ciągu w placówkach szkolnych dzieci i młodzież nie mają możliwości korzystania z dostępu do wody pitnej - np. ze źródełek.

VII. Działalność oświatowo-zdrowotna

Zadania z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej w roku 2025 r. obejmowały m.in:

- realizację programów edukacyjnych i kampanii społecznych o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim, poprzez inicjowanie działań, nadzorowanie, monitorowanie oraz ocenę ich realizacji,
- wspieranie merytoryczne i metodyczne koordynatorów oraz realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych w formie organizowanych szkoleń, narad, udostępnianie materiałów edukacyjnych, wsparcie w bezpośredniej realizacji, publikacje w środkach masowego przekazu

Działania były kierowane do przedszkolaków, dzieci i młodzieży szkolnej, kadry pedagogicznej, rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym oraz dla społeczności lokalnej. W wyniku działań oświatowo-zdrowotnych różnymi formami działalności objęto 8 086 mieszkańców powiatu.

Celem działalności promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej jest kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez propagowanie zdrowego stylu życia oraz ograniczenie lub wyeliminowanie zachowań ryzykownych. Cel ten realizowany był w następujących obszarach:

Profilaktyka nadwagi i otyłości. Program edukacyjny „Trzymaj Formę”

W 2025 roku zrealizowano XVIII edycję ogólnopolskiego programu edukacyjnego „Trzymaj Formę”.

Głównym celem realizacji programu w szkołach jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin.

W 2025 roku działania propagujące zdrowy styl życia, promujące zbilansowane odżywianie połączone z aktywnością fizyczną w ramach programu „Trzymaj Formę” przeprowadzono w 14 szkołach podstawowych powiatu kluczborskiego. Zasięgiem realizacji objęto 1 007 uczniów oraz rodziców.

Program edukacyjny dla przedszkoli pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Program jest skierowany do dzieci w wieku 5-6 lat, uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych. Głównym celem programu jest zwiększanie wiedzy na temat produkcji żywności ekologicznej, w tym także rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych.

W V edycji programu udział wzięło 14 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, edukacją objęto 620 dzieci w wieku 5 i 6 lat oraz 413 rodziców. Wybrane elementy programu realizowały dzieci młodsze.

Wojewódzki program edukacyjny „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy”

Program kierowany jest do dzieci w wieku 6 lat - uczęszczających do „zerówki”. Dzieci zdobywają wiedzę na temat zapobiegania chorobom zakaźnym i zdrowego stylu życia. Cele główne programu to kształtowanie wśród dzieci przedszkolnych prozdrowotnych,

prawidłowych nawyków higienicznych, promowanie zasad aktywnego stylu życia i właściwej diety oraz doskonalenie umiejętności niezbędnych do nauki czytania i pisanie. W III edycji programu wzięło udział 9 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, edukacją objęto 192 dzieci.

Profilaktyka palenia tytoniu

Działania skierowane były do dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych i średnich oraz do społeczności lokalnej. Główne cele programu to podniesienie wiedzy o zabójczych właściwościach produktów tytoniowych oraz e-papierosów, upowszechnianie mody na niepalenie oraz ochrona przed wymuszonym biernym paleniem.

Interwencje nieprogramowe: „Światowy Dzień bez Tytoniu” w dniu 31 maja 2025 r. oraz „Światowy Dzień Rzucania Palenia” w dniu 20 listopada 2025 r.

W ramach realizacji interwencji zorganizowano cykl spotkań edukacyjnych dla młodzieży szkół podstawowych i średnich na temat szkodliwości palenia tytoniu, w tym e-papierosów. Podczas spotkań prowadzono pomiar tlenku węgla w wydychanym powietrzu przy pomocy smokerlyzera oraz rozmowy indywidualne, rozdawano fiszki edukacyjne, ulotki i broszury dotyczące szkodliwości palenia tytoniu. Uczestnicy spotkań w grupach rozwiązywali krzyżówki o treści antytytoniowej.

Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej pt. „Czyste Powietrze Wokół Nas”

Program skierowany do dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat, ich rodziców i opiekunów. Główne cele programu to wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich. W realizacji programu uczestniczyło 13 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, edukacją objęto 580 dzieci w wieku 5 i 6 lat oraz 512 rodziców. Wybrane elementy programu były realizowane również przez dzieci młodsze.

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej pt. „Bieg po zdrowie”.

Celem głównym programu jest zwiększenie wiedzy na temat zdrowia w zakresie szkodliwości palenia papierosów oraz używania e-papierosów Program skierowany jest do uczniów klas IV szkoły podstawowej oraz do rodziców i opiekunów.

W realizacji programu uczestniczyło 9 szkół podstawowych, edukacją objęto 217 uczniów i 174 rodziców.

Monitoring przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

W 2025 r. przeprowadzono 253 kontrole w obiektach użyteczności publicznej objętych prawnym zakazem palenia. Odsetek miejsc publicznych stosujących ustawę o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych stanowi 100 % zakładów skontrolowanych.

Profilaktyka uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

Program edukacyjny pt. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Program skierowany jest do młodzieży szkół średnich. Głównym celem programu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież (np. alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy), także w kontekście przyszłych ról rodzicielskich.

W programie wzięły udział 4 szkoły średnie, edukacją objęto 87 uczniów i 48 rodziców.

Prowadzono również edukację bezpośrednią dla młodzieży szkół średnich z zakresu profilaktyki alkoholowej, narkotyków i „nowych narkotyków”. W trakcie spotkań uczestnicy mieli możliwość sprawdzenia tego, jak zmienia się percepcja po zażyciu niewielkiej ilości środków psychoaktywnych, w tym alkoholu i marihuany, wykonując różne ćwiczenia i pokonując tor przeszkód przy użyciu alkohogli i narkogogli.

Profilaktyka chorób

Program profilaktyki pt. „Podstępne WZW”

Adresatami programu są uczniowie klas II szkół średnich. Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C, przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HAV, HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie. W programie uczestniczyło 7 szkół średnich, edukacją objęto 401 uczniów, o programie poinformowano 276 rodziców.

Program profilaktyki czerniaka pt. „Znamie! Znam je?”

Program ma na celu upowszechnienie wśród młodzieży szkół średnich wiedzy z zakresu profilaktyki nowotworów skóry, działania edukacyjne wpływają na stan wiedzy uczniów w zakresie umiejętności rozpoznania czerniaka oraz na zmianę postaw dotyczących konieczności samobadania skóry oraz znajomości czynników podnoszących ryzyko zachorowania na czerniaka i zasady ochrony przed nim. W realizacji programu uczestniczyło 7 szkół średnich, edukacją objęto 419 uczniów i 53 nauczycieli i rodziców, o programie poinformowano 272 rodziców.

Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i zwalczania AIDS.

Głównym zadaniem w zakresie profilaktyki jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem HIV i zachorowań na AIDS, a przyjętym działaniem jest zapewnienie dostępu do informacji oraz edukacji. W roku 2025 podejmowane były działania w ramach zainicjowanej Kampanii profilaktycznej #mójpierwszyraz. Celem Kampanii jest przekazanie podstawowej wiedzy w zakresie HIV/AIDS, popularyzacja wczesnej diagnostyki w kierunku HIV, szczególnie wśród osób, które nigdy w swoim życiu nie wykonały tego testu, ponieważ nie odnoszą do siebie ryzyka zakażenia.

Wojewódzka kampania zdrowotna „Bezpieczne wakacje”

W trakcie realizacji kampanii „Bezpieczne wakacje” prowadzono bezpośrednie działania edukacyjne i informacyjne dla uczestników wypoczynku letniego w zakresie: higieny osobistej i skutków jej nieprzestrzegania, chorób przenoszonych przez kleszcze, ochrony przed kleszczami oraz pierwszej pomocy w przypadku użądlenia i ukąszenia przez owady, kleszcze, żmije, zaleceń dotyczących właściwego postępowania w czasie upałów (udary cieplne, skutki promieniowania UV dla zdrowia człowieka), zasad postępowania podczas burzy, bezpiecznego korzystania z otwartych zbiorników wodnych i basenów, zasad bezpiecznego wypoczynku w mieście i na wsi, zagrożenia chorobami odzwierzęcymi, tj. bąblowica, wścieklizna, toxocarozą, profilaktyki zatruc pokarmowych, salmonellą, zagrożeniami związanymi z roślinami trującymi (np. Barszcz Sosnowskiego), profilaktyki zakażeń wirusem HIV, zalecanych szczepień ochronnych oraz szczepień przed podróżą (we współpracy z biurami podróży).

Promocja szczepień ochronnych

W mediach społecznościowych zamieszczano informacje dotyczące szczepień ochronnych w ramach Europejskiego Tygodnia Szczepień oraz informacje jak walczyć z antybiotykoodpornością w ramach Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach. Zorganizowano wystawę na temat antybiotykoodporności dla uczniów szkoły średniej. Podczas realizacji Europejskiego Tygodnia Szczepień oraz Kampanii „Jesień bez infekcji”, przeprowadzono spotkania edukacyjne z młodzieżą szkół średnich oraz seniorami na temat znaczenia szczepień ochronnych w profilaktyce chorób zakaźnych.

Kampania EFSA UE – wybierz bezpieczną żywność

W okresie jesiennym 2025 roku kontynuowano V edycję kampanii EFSA UE – wybierz bezpieczną żywność. Jej celem było zwiększenie świadomości konsumentów na temat roli nauki i zapoznanie z pracą naukowców, którzy pracują aby zapewnić bezpieczeństwo żywności.

Kluczowym przesłaniem kampanii jest dokonywanie świadomych wyborów żywieniowych. Kampania skierowana jest do konsumenta w wieku 25-45 lat, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców. Realizowano równocześnie unijną kampanię #PlantHealth4Life – kampanię społeczną zwracającą uwagę na szczególny związek między zdrowiem roślin a naszym codziennym życiem. Szkodniki i choroby roślin wpływają na bezpieczeństwo żywnościowe, gospodarkę i środowisko. To właśnie z tego powodu zdrowe rośliny są kluczowe dla produkcji zdrowej żywności oraz zadbania o zrównoważoną przyszłość. Działania edukacyjne w tym zakresie prowadzono podczas lokalnych imprez masowych.

Profilaktyka raka piersi

Wśród młodzieży szkół średnich prowadzono edukację bezpośrednią z zakresu profilaktyki raka piersi, do nauki samobadania piersi wykorzystano fantomy piersi. Podobne działania były realizowane podczas imprez masowych dla społeczności lokalnej.

Profilaktyka zatruc grzybami

Podczas spotkań edukacyjnych dla uczestników wypoczynku letniego przekazano zasady bezpieczeństwa podczas grzybobrania, zaprezentowano grzyby występujące w polskich lasach, w szczególności te które są niebezpieczne i mogą powodować zatrucia pokarmowe. Informacje na temat profilaktyki zatruc grzybami zamieszczano w mediach społecznościowych.

Profilaktyka chorób przenoszonych drogą płciową

W ostatnich latach w Polsce występuje wzrost zakażeń chorobami przenoszonymi drogą płciową, co stanowi poważny problem zdrowia publicznego. Niski poziom wiedzy na temat dróg przenoszenia oraz skutków zdrowotnych STI prowadzi do lekceważenia ryzyka i podejmowania nieodpowiedzialnych zachowań. W odpowiedzi na istniejący problem w wybranych szkołach średnich i internatach przeprowadzono dla młodzieży cykl spotkań edukacyjnych na temat profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową.

Podsumowanie

Działania oświatowo-zdrowotne to ważny element kształtowania właściwych postaw i nawyków zdrowotnych wśród ludności. Uwzględniając sytuację zdrowotną i potrzeby mieszkańców naszego powiatu prowadzono działania profilaktyczne skierowane do wybranych grup odbiorców poprzez edukację głównie w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych, chorób przenoszonych drogą płciową, profilaktyki palenia tytoniu, promowania szczepień ochronnych. Kontynuowana była realizacja 8 programów edukacji zdrowotnej koordynowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, adresowanych do dzieci i młodzieży na wszystkich poziomach nauczania. Wszystkim zainteresowanym udziałem w programach i działaniach prozdrowotnych przekazywano materiały edukacyjne, zapewniono szkolenia. W programach edukacyjnych oraz innych działaniach profilaktycznych i prozdrowotnych prowadzonych w 2025 r. wzięło udział ponad 8 tys. osób.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego polegała na zapewnieniu właściwego stanu sanitarnego i zdrowotnego w nowo realizowanych oraz przebudowywanych obiektach budowlanych poprzez egzekwowanie rozwiązań technicznych gwarantujących zachowanie w nich odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych, a także poprzez zapobieganie pogorszeniu standardów jakości środowiska w zakresie warunków zdrowotnych dla osób zamieszkujących i przebywających w sąsiedztwie obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Do zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2025 r. należało w szczególności:

- opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin, w tym uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanych dla potrzeb planów zagospodarowania przestrzennego lub możliwości odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko;
- uzgadnianie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków zabudowy oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- opiniowanie dokumentacji projektowych dot. budowy, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych lub ich części;
- wydawanie opinii sanitarnych na etapie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko, w tym wydawanie opinii w sprawie konieczności przeprowadzania postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko przedsięwzięć wraz z określaniem zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko oraz wydawanie opinii przed decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach;
- przeprowadzanie kontroli budowanych obiektów pod względem zgodności ich wykonywania z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi;
- wyrażanie zgody na odstępstwa od przepisów określających warunki techniczne;
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych poprzez stwierdzenie zgodności ich wykonania pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych z zatwierdzonym projektem budowlanym.

W ramach dokonywanych uzgodnień, zwracano szczególną uwagę na zagadnienia, związane z:

- odpowiednim przeznaczeniem terenów, w ramach planów zagospodarowania przestrzennego gmin, pod budownictwo mieszkaniowe, przemysłowe, usługowe; uwzględniając prognozowane zanieczyszczenia powietrza, hałas, warunki zaopatrzenia ludności w wodę, usuwania i unieszkodliwiania nieczystości płynnych i stałych;
- zastosowaniem rozwiązań w dokumentacji projektowej ograniczających uciążliwość planowanych obiektów dla środowiska, w sposób nie zagrażający zdrowiu i życiu ludzi, z zachowaniem właściwych warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (dot. m.in. zagadnień higieny pracy i środowiska) oraz warunków higieny użytkowania pomieszczeń (oświetlenie, wentylacja, ogrzewanie, sposób wykończenia itp.), egzekwując na każdym etapie procesu inwestycyjnego rozwiązania spełniające wymagania higieniczne i zdrowotne.

W 2025 r. do zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wpłynęło ogółem ponad 740 wniosków i podań (420 w 2024 r.)

Realizacja zadań w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w latach 2024-2025

Nazwa działania	Liczba spraw 2024	Liczba spraw 2025
Stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych w trybie art. 56 ustawy Prawo Budowlane, w tym:	33	52
oświadczenia w sprawie zgodności wykonania obiektów z projektem budowlanym	10	18
brak zgłoszenia sprzeciwu lub uwag w postaci tzw. „milczącej zgody”	23	34
zgłoszenie sprzeciwu w sprawie przekazania obiektu do użytkowania	0	0
Stanowiska w sprawie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, w tym:	6	17

Nazwa działania	Liczba spraw 2024	Liczba spraw 2025
uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	2	10
uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania	1	0
opinie do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w tym planów ogólnych)	3	7 (2)
opinie do projektów studium uwarunkowań	0	0
Opinie dotyczące oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć, w tym:	26	29
opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	24	25
opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	2	4
Opinie do dokumentacji projektowych, koncepcji itp.	1	2
Stanowiska dot. innych spraw, w tym:	209	577
Uzgodnienie warunków zabudowy/lokalizacji inwestycji	207 (w tym 141 postanowień)	569 (w tym 226 postanowień)
wnioski do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	2	8
Liczba zajętych stanowisk	275	677

Łącznie w 2025 r. przeprowadzono 18 kontroli (w 2024 r. – 10) w sprawie oględzin obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania.

Wystawiono 19 decyzji finansowych (w 2024 r. - 14) za czynności wykonane w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

W 2025 r. wydano 226 postanowień uzgadniających pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych :

- warunki zabudowy inwestycji m.in. farm fotowoltaicznych wraz z magazynami energii oraz budynków mieszkalnych jednorodzinnych, budynków inwentarskich i gospodarczych na terenie całego powiatu kluczborskiego,
- lokalizację inwestycji celu publicznego m.in. sieci wodociągowej w Bogacicy, Lasowicach Małych Chocianowicach, polegających na przebudowie dróg gminnych (gmina Byczyna), budowie sieci elektroenergetycznej i oświetleniowej na terenie całego powiatu kluczborskiego.

W ramach postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko zaopiniowano pod względem higienicznym i zdrowotnym m.in. przedsięwzięcia:

- obiekty przemysłowe np. wytwórnia mas bitumicznych w Ligocie Dolnej, rozbudowa malarni w zakładzie Protea S.A w Ligocie Górnej, modernizacja suszarni w Ocynkowni,
- instalacje do uzyskiwania energii odnawialnej m.in. budowa biometanowni w Krzywiczynach, instalacji do wytwarzania biopaliw w Rożnowie, biogazownia rolnicza w Proślicach, magazyny energii oraz farmy fotowoltaiczne na terenie całego powiatu,
- obiekty hodowlane m.in. rozbudowa fermy kurzej w Brzezinkach,
- obiekty infrastrukturalne np. budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w Laskowicach.

Uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania m.in.

- obiektów handlowo-usługowych np. rozbudowa pawilonu Bricomarche, pawilonu Żabka w oraz lokalu gastronomicznego w Kluczborku
- obiektów produkcyjnych i infrastrukturalnych np. budynek usługowy - tapicernia w Janówce, budynek konfekcjonowania suszonych owoców w Biadaczu, przebudowa SUW w Trzebiszynie i Brzezinkach, budynek produkcyjny w Protea, budynki inwentarskie na fermie drobiu w Brzezinkach,
- placówek oświatowych i wychowawczych: budynek internatu szkolnego w Bogdańczowicach oraz w Kluczborku: sala sportowa przy ZSO, rozbudowa części żłobkowej w PP nr 7, placówka żłobka z przedszkolem oraz lodowisko/rolkowisko,
- obiektów związanych z opieką nad seniorami -dom dziennego pobytu dla seniorów w Kluczborku.

Wnioski:

1. W 2025 r. inwestycje realizowane były zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją projektową – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kluczborku nie zgłaszał sprzeciwu w sprawie przystąpienia do użytkowania obiektów budowlanych.
2. W opiniowanych projektach budowlanych, w tym dokumentacjach planowanej zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych lub ich części, nie stwierdzono znacznych naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych.
3. Znaczący wzrost liczby rozpatrywanych wniosków i podań, w obszarze zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, wynika z wprowadzonych w 2023 roku nowych regulacji w obszarze planowania przestrzennego w Polsce.

Małgorzata Zabierowska
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kluczborku

/dokument podpisany elektronicznie/